

Bōhlōkō kehore moputso onsebe kelefū

Moena on ngoan!

**Monate ke horeo lerato o re phehelletse e le ho re tlisetsa pholoho o
hlakisitse sepheo hore ke ho batla le ho pholosa ho timetseng?**

**'Cusubi ay samada ka soo degto ... waxay noqon doontaa
wakhtiga utopian ee nabadda dhulkagu dambaysta tani weligeed
way ahaan doontaa iyadoo Ciise uu xukumo.'** (Yhain 11:6, 9)

Kaleigu

Bob Thiel, Ph.D.

Bōhlōkō kehore moputso onsebe kelefu

Moen on ngoan!

Kaleigu Bob Thiel, Ph.D.

Rurarusq anwanpas ©2016/2017/2018/2019/2022 qellqam niwanchik lliwsi. Pampachakuyrintaga 1.5. tanchik lliwmi huchap akurun Gaar ahaan bisha isambar sannad kasta mana huchallikuq runaga. 1036 W. Grand Avenue, Grover Beach, Kalifornië, 93433, U.S.A. ISBN: 978-1-940482-09-5.

Ke hobane'ng ha moloko oa batho o siton ho rarolla mathata a oona?

*Kei te mohio koe ko nga mea tuatahi me nga mea whakamutunga e whakautu ana i
Te Paipera i kauwhautia e Ihu mo Te awangawanga bōhlōkō kehore moputso
onsebe kelefu?*

*Weet u dat die koninkryk van God die klem was van die apostels en die eerstes wat
daarop gevolg het?*

*Na 'Muso oa Molimo ke motho oa Jesu? Na 'muso oa Molimo Jesu o phela
bophelo ba hae ka ho rona hona joale? Na 'Muso oa Molimo ke mofuta o itseng oa
'muso oa sebele o tlang? Na u tla lumela seo Bibe e se rutang?*

*Se aha te rangatiratanga? Se Aha te Rangatiratanga o te Atua? Eaha ta te Bibilin
e haapii? Se aha ta te ekalesia karaitiana early e haapii?*

*Beseuf u dat die einde nie kan kom voordat die Koninkryk van God as 'n getuienis aan
die wêreld verkondig is nie?*

*Senepa se sekoahelong se ka pele se bontša konyana e paqame le phiri jonlokaha e qapiloa ke
Zurdine Tu me Whakairoiro. Senepa se sekoahelong se ka morao ke karolo ea moaho oa pele
oa Xereke ea Molimo Jerusalem e nkuoeng ka 2013 ke Dr. Bob Thiel.*

KAMANTSOE

1. **kanchu allinllata ruraspa mana huchallikuq?**
2. **Ñoqaga huchayoqcha nispaqa kikinichikmi?**
3. **Cheqap yachachikuyninga manaraqmi ñoqanchikpichu kachkan?**
4. **kunan puni necesitanchik tayta uiospa pampachakuyninta?**
5. **Suchanchik mana pampachasqa risunchik kaptinqa iña wiñay ñakariymanmi**
6. **Kuyakuywan yakikuqmi payqa munanmi huchanchik pampach asuchkankichik...**
7. **Punaykichikta munaspan payqa**

Suchamanta wanakuspaykichik

1. **kanchu allinllata ruraspa mana huchallikuq?**

Kay pachaga imaymana sasachakuykunapin tarikun.

Achka runakunam yarqaymanta kachkanku. Achka runakunam sarunchasqa kachkanku. Askha runakunan wakcha kaypi tarikunku. Achka nacionkunam llumpayta manukuchkanku. Wawakunaga, manaraq naceq wawakunapas, abusowanmi tarikunku. Drogakunawan mana atipachikuq onqoykunam askha doctorkunata llakichin. Hatun industria llaqtakunapiqa wayra llumpay qhillichasqam kachkan, chaymi mana allinchu kanman. Imaymana politicokunam guerrata amenazanku. Terroristakunaga atakasqankuqa hinallam pasachkan.

¿Atinmanchu kay pachapi umalliqkuna runakunaga sasachakuyinkunata allichayta?

Achka runakunam chaynata piensanku.

Musuq Agenda Universal nisqa

25 p'unchay setiembre killapi 2015 watapi, Vaticano suyupi papa Franciscoq hatun rimaynin qhepaman, Naciones Unidas (ONU) nisqapi 193 nacionkuna votarqanku "17 Objetivos de Desarrollo Sostenible" nisqa kamachikuykunata hunt'anankupaq, chaytan wakim kutipi suticharqanku Mosoq Agenda Universal nispa. Kaypim kachkan ONUpa 17 metakuna:

Meta 1. Tukuy imapi wakcha kayta tukuchina

Meta 2. Yarqayta tukuchina, mikunakunata paktachina, alli mikuykunata paktachina, shinallatak wiñaypak chakra llankaykunata ñawpachina

Meta 3. Allin kawsayta qhawarina, tukuy edadpi tukuytaq allin kawsayta kallpachana

Meta 4. Tukuy runakunapak, pakta pakta alli yachaykunata rikushpa, tukuy kawsay yachaykunata tukuykunapak ñawpakman pushana

Meta 5. Warmi-qhari kaqlla kayman chayana, tukuy warmikunata, warmi wawakunata ushayta charina

Meta 6. Llapa runakunapaq yakupas, chuya yakupas kananpaq, allinta qawarina

Meta 7. Llapa runakunapaq mana qullqillapaq, hapipakunapaq, takyasqa, kunan pacha kallpayuq kanankupaq qawarina

Meta 8. Promover sustento, inclusivo y sostenible economía, llank'ay hunt'asqa hinallataq ruruchiq hinallataq llapanpaq allin llank'ay

Meta 9. Infraestructura resiliente nisqa hatarichina, industrialización inclusiva y sostenible nisqa puririchina, musuqyachiykunata kallpanchana

Meta 10. Mamallakta ukupi, mamallaktapurapi mana pakta pakta kawsayta pishiyachina

Meta 11. Llaqtakunata, runakunapa tiyasqankunatapas llapanpaq, mana imamanta manchakuspa, allin takyasqa, takyasqa kananpaq

Meta 12. Sustentable consumo y patrones de producción nisqakunata qhawarina

Meta 13. *Utqaylla ruwaykunata ruwana pacha tikrayta, chaymanta imakunachus ruwakusqanmanta ima atipanapaq*

Meta 14. *Mama quchakunata, mamaquchakunata, mamaquchakunata ima, wiñaypaq wiñananpaq waqaychaspa, allinta apaykachaspa ima*

Meta 15. *Allpapi kawsak ecosistemakunata paktachina, kutin tikrachina, ñawpakman pushana, sachakunata alli alli kamachina, ch'in pampakunata makana, shinallatak allpakuna waqlliyta sayachina, kutin tikrachina, shinallatak biodiversidad chinkachiyta sayachina*

Meta 16. *Sawka kawsaypi kawsak, tukuylla kawsak ayllullaktakunata wiñachinapak, tukuykunapak justiciaman yaykuchina, tukuy patakunapi alli, kullkiwan, tukuykunapak wasikunata hatarichina*

Meta 17. *Ruway ñankunata sinchiyachina, shinallatak tukuy pachapi yanapanakuykunata kawsarichina, wiñay wiñaripayak*

Kay agenda nisqa 2030 watakama hunt'asqa kanan, chaymantataqmi sutichasqa Agenda 2030 de Desarrollo Sostenible nisqa. Puna kay unquykunata allichayta munan, kamachiywan, yachachiywan, chantapis cooperación internacionalwan, interreligiosowan ima. Achka imakuna munasqan allin kaptinpas, wakin ruwayninkuna, imakuna munasqanpas mana allinchu (cf. Génesis 3:5). Kay agenda, hinallataq, tupanmi Papa Franciscoq Laudato Si encíclica nisqawan.

“Mosq Agenda Universal” nisqatan sutichasunman “Mosq Agenda Católica” nispa, “católica” nisqa simiqna “universal” ninanmi. Papa Francisco sutichasqa chay adoptacionta

de la Nueva Agenda Universal “huk importante señal de la esperanza”.

ONUpa rimanakuyninpa qatinqin hinam, 2015 watapi diciembre killapi Paris llaqtapi huñunakuy karqa (oficialmente sutichasqa 21a Conferencia de las Partes del Convenio Marco de la ONU sobre el Cambio Climático). Papa Franciscopas alabarqanmi huk nacionkunapi acuerdo ruwasqankuta, hinaspan nacionkunata yuyaycharqan “sumaq ñanta qatikunankupaq, hinallataq sapa kutilla wiñaq huk sonqolla kanankupaq”, nispa.

Kay pachapi yaqa llapan nacionmi acuerdo de París nisqa acuerdokunata ruwarqanku, chay acuerdokunaqa karqan metas ambientales específicas nisqakunan, qolqemanta compromisokunayoq ima. (Chaymanta EEZU umalliq Barack Obama firmarqan huk documentota EEZU-ta kayman comprometenanpaq 2016 watapi, ichaqa 2017 watapi, EEZU umalliq Donald Trump nirqa Estados Unidos MANAM chaskinqachu rimanakusqa Paris acuerdokunata. Kaymi hatarichirqa internacional piñakuyta hinaspa yanaparqa EEZU-ta sapaqchayta). Europamanta hinallataq askha pachakunamantapas.) Papa Francisco qhepamanmi nirqan runa kayqa “uraykunqa” sichus mana ruwanmanchu cambionkunata pachawan tupaq chayqa.

Manaña pipas munanchu qhilli wayrata samayta, yarqaymanta, wakecha kayta, chinkanapanpaq, hukkunatapas, çrunakuna

kallpachakusqankuqa *Naciones Unidas* nisqapa 2030 watapi agendanpa metasninkuna hinasp/utaq *París* acuerdokuna allichanqachu runapa sasachakuyinkunata?

Naciones Unidas nisqapa *Track Record* nisqa qillqasqan

Naciones Unidas nisqaga 24 ñiqin chakra yapuy killapi 1945 p'unchawpi, iskay ñiqin pachantin maqanakuy qhipamanta, huk chayhina maqanakuyta hark'anapaq, pachantinpi thak kawsayta kallpachanapaqpas kamasqa, kamasqapas karqan. *ONU* kamasqa kaptin 51 mama llaqtayuqmi karqan; kunanqa 193 kanku.

Naciones Unidas nisqa kamasqa kasqanmantapachan pachantinpi pachak-pachak, mana waranqa-waranqa ch'aqwaykuna karqan, ichaqa manaraqmi kinsa kaq hatun maqanakuy nispa nisunmanchu.

Wakinmi piensanku *Naciones Unidas* nisqapa nisqanman hina yanapanakuy internacional nisqa, chaynataq papa *Franciscopas* achka religionpi umalliqkunapas kallpanchanankupaq kallpanchakusqanku clase de agenda interreligiosa y ecuménica nisqawan kuska, hawka kawsayta hinaspalla kawsayta apamunqa.

Jchaqa *Naciones Unidas* nisqapa chayta ruwananpaqqa manam allinchu karqa. *Naciones Unidas* kamasqa kasqanmanta pacha achka armasqa maqanakuykunamanta hawa, achka millonnintin yarqasqa, aygikuq, chaymanta/utaq sinchi wakcha kanku.

Chunka wata masnin ñawpaqtaraqmi *Naciones Unidas* nisqa *Objetivos de Desarrollo del Milenio* nisqa kamachikuyinta

huntachinanpaq churarqa. *Pusaq "desarrollo metas"* nisqayogmi karqan, ichaqa manan chay ruwayqa allinchi karqan, kikin *ONU* nisqapa nisqanman hinapas. Chaymi, 2015 watapi, "17 *Objetivos de Desarrollo Sostenible*" nisqan chaskisqa karqan. Wakinqa allin suyakuyniyoqmi kanku. Wakinqa utópia nisqa fantasía nisqatan qhawarinku.

Utopía nisqamanta rimaspaqa, 6 ñiqin qhulla puqay killapi 2016 watapi, *Papa Francisco* nirqa huk runa hina *Europa* utopía nisqamanta musqukusqanmanta, chaytam iglesian yanapanman chay hatun suyuman chayanampaq. Chaywanpas, *Papaq* musquyninqa huk millay mosqoymanmi tukupunqa (qhaway *Apocalipsis* 18).

Waxaa laga yaabaa inay jiraan xoogaa iskaashi iyo guul, laakiin...

Qaamuuska Merriam Webster's Dictionary wuxuu dhigayaa in utopia ay tahay "meel mala awaal ah oo dowladda, sharciyada, iyo xaaladaha bulsheed ay ku fiican yihiin." *Baybalku* wuxuu ina barayaa in aadanuhu uusan keligiis xalin karin mashaakilkiisa:

²⁵ *Rabbiyow*, waan ogahay in binu-aadmiga jidkiisu aanu naftiisa ku jirin; *Ma* aha nin socda inuu taladiisa toosiyo. (*Yeremyaah* 10:23, *NKJV* oo dhan ilaa si kale loo tilmaamo)

Baybalku waxa uu barayaa in iskaashiga caalamiga ahi uu fashilmi doono:

Jidakkooda waxaa yaal hoog iyo baabba' ;¹⁷ Jidka nabaddana ma yaqaaniin.¹⁸ Cabsida Ilaah hortooda ma jirto. (Rooma 3:16-18)

hase yeeshee, dad badan ayaa ka shaqeynaya aragtidooda ku aaddan bulsho utopian ah oo xitaa mararka qaarkood isku dayaan inay ku lug yeeshaan diinta. Laakiin ku dhawaad midkoodna diyaar uma aha inuu raaco waddooyinka Ilaaha runta ah. Ma aha in aanay jiri doonin wax horumar ah oo laga gaaro hadafyada Qaramada Midoobay ama Vatican-ka. Waxaa jiri doona qaar (iyo qaar badan oo ka mid ah yoolalka ayaa wanaagsan), iyo sidoo kale qaar dib u dhac ah.

Dhab ahaantii, iyo malaha ka dib iskahorimaad ballaaran, nooc ka mid ah heshiis nabadeed oo caalami ah ayaa lagu heshiin doonaa lana xaqiijin doonaa (Daniel 9:27). Markay sidaas tahay, qaar badan ayaa si been abuur ah u aaminsan in bini'aadantinimadu ay keeni doonto bulsho nabdoon oo utakooban.

Kuwo badan ayaa la qaadan doona 'horumar ka utopian' caalamiga ah (cf. Yexesqeel 13:10) iyo sidoo kale calaamooyin iyo yaabab kala duwan (2 Tesaloniika 2:9-12). Laakiin Baybalku wuxuu leeyahay nabadda noocaas ahi ma sii waari doonto (Daanyeel 9:27; 11:31-44), in kasta oo ay hoggaamiyeynashu sheegan karaan (1 Tesaloniika 5:3; Ishaayaah 59:8).

Fikradda ah, marka laga reebo Ciise (cf. Yooxanaa 15:5; Matayos 24:21-22), bani-aadmigu wuxuu keeni karaa utopia 'xiligan sharka ah' waa injiil been ah (Galatiya 1:3-10).

Ḥaddii bini'aadmigu keligiis uusan si buuxda u awoodin inuu si dhab ah u keeno utopia, nooc ka mid ah utopia macquul ma yahay?

Ḥaa

Boqortooyada Ilaah waxay ka dhigi doontaa meerahan iyo, dabadeed, weligeed oo dhan, si fantastik ah u wanaagsan.

2. **Pñooqaqa huchayoqcha nispaqa kikinchiqmi?**

Baybalku waxa uu barayaa in bulsho utopian ah, oo loo yaqaan Boqortooyada *Ilaah*, ay beddeli doonto dawladaha aadanaha (*Daanyeel 2:44; Muujintii 11:15; 19:1-21*).

Markii Ciise bilaabay adeeggiisa guud, wuxuu bilaabay inuu ku waadiyo *injiilka Boqortooyada Ilaah*. Waa kan waxa Mark ka warbixiyay:

¹⁴ Saddaba markii Vooxanaa xabsiga la dhigay dabadeed Ciise wuxuu yimid Galili isagoo injiilka boqortooyadii *Ilaah* ku waadiyaya, ¹⁵ oo wuxuu yidhi, *Wakhtigii waa buuxsamay, oo boqortooyadii Ilaah waa soo dhow dahay. Toobad keena oo injiilka rumaysta*" (*Markos 1:14-15*).

Erayga injiilka, wuxuu ka yimid erayga Giriigga oo loo turjumay *euangelion*, oo macnihiisu yahay "farriin wanaagsan" ama "war wanaagsan." Axdiga Cusub dhexdiisa, ereyga Ingiriisiga ah ee "boqortooyo," oo la xidhiidha boqortooyada *Ilaah*, ayaan lagu sheegay qiyaastii 149 jeer *NKJV* iyo 151 gudaha *Douay Rheims Bible*. Waxay ka timid ereyga Giriigga oo loo turjumay sida *basileia* oo tilmaamaya xukunka ama boqortooyada boqortooyada.

Boqortooyooyinka aadanaha, iyo sidoo kale boqortooyada *Ilaah*, waxay leeyihiin boqor (*Muujintii 17:14*), waxay daboolayaan dhul juqraafi ah (*Muujintii 11:15*), waxay leeyihiin xeerar (*Yshacyaah 2:3-4; 30:9*) maandooyinka (*Luuqos 13:29*).

Waa kan waxbarashadii ugu horreysay ee dadweynaha ee Ciise ee Matayos diiwaangeliyey:

²³ Ciisena wuxuu ku wareegay Galili oo dhan, isagoo sunagogyadooda wax ku baraya oo injiilka boqortooyada ku wacdiyaya (Matayos 4:23).

Matthew sidoo kale wuxuu qoray:

³⁵ Markaasaa Ciise ku wareegay magaaloooyinka iyo tuulooyinka oo dhan, isagoo sunagogyadooda wax ku baraya oo injiilka boqortooyada ku wacdiyaya (Matayos 9:35).

Axdiga cusubi wuxuu muujinayaa in Ciise weligiis boqor ahaan doono:

³³ Isagu wuxuu boqor u ahaan doonaa dadka Yacquub weligiis, oo boqortooyadiisana ma idlaan doonto (Luukos 1:33).

Luukos wuxuu qoray in ujeeddada Ciise loo soo diray ay ahayd inuu ku wacdiyo Boqortooyada Ilaah. U fiiro wuxuu Ciise baray:

⁴³ Wuxuu ku yidhi, Waa inaan magaaloooyinka kale ku wacdiyo boqortooyada Ilaah, waayo, taas aawadeed baa la ii soo diray (Luukos 4:43).

Weligaa ma maqashay in lagu wacdiyey? Weligaa ma maqashay in ujeeddada Ciise loo soo diray ay tahay inuu ku wacdiyo Boqortooyada Ilaahay?

Luu kos sidoo kale wuxuu qoray in Ciise u baxay oo ku waadiyey Boqortooyada Ilaah:

¹⁰ **Rasuulladiina goortay soo noqdeen ayay isaga u sheegeen wixii ay sameeyeen oo dhan. Markaansuu kaxaystay iyagii oo keligiis u leexday meel cidla ah oo magaalada Beytsayda la odhan jiray. ¹¹ Laakiin dadkii badnaa goortay garteen, way raaceen. wuuna qaabilay oo kala hadlay wax ku saabsan boqortooyada Ilaah (Luukos 9:10-11).**

Ciise wuxuu baray in Boqortooyada Ilaah ay noqoto mudnaanta koowaad ee kuwa isaga raaci doona:

³³ **Laakiin horta doondoona boqortooyada Ilaah iyo xaqnimadiisa (Matayos 6:33).**

³¹ **Laakiin doondoona boqortooyada Ilaah, oo waxaas oo dhan waa laydinku dari doonaa. ³² Sa baqina, idoyahow yari, waayo, Abbihiin waxaa ka farxiya inuu boqortooyada idin siiyo (Luukos 12:31-32).**

Masiixiyiintu waa inay marka hore doondoonaan Boqortooyada Ilaah. Waxay tan ku sameeyaan iyagoo tan ka dhigaya mudnaantooda sare iyagoo u nool sida Masiixu u doonayo inay u noolaadaan oo ay rajeynayaan soo laabashadiisa iyo boqortooyadiisa. Hase yeeshee, inta badan oo Masiixa qiraa, ma aha oo kaliya inay marka hore doondoonaan Boqortooyada Ilaah, xataa ma yaqaaniin waxay tahay. Qaar badan ayaa sidoo kale si been ah u naaminsan in ku lug yeelashada siyaasadda adduunku ay tahay waxa Ilaah ka filayo

Masiixiyiinta. Jyaga oo aan fahmin boqortooyada Jlaah, ma fahmaan

noolaadaan sidii la rabay ama ay u fahmayaan sababta bini'aadmigu u cilladaysan yahay.

Ogow sidoo kale in boqortooyada la siin doono ido yar (cf. Rooma 11:5). Waxay u baahan tahay is-hoosaysiin si aad u diyaargarowdo inaad ka mid noqoto idaha yar ee runta ah.

Boqortooyada Jlaahay weli dhulka lagama dhisin

Ciise wuxuu baray in xertiisa ay u duceeyaan boqortooyadu inay timaaddo, haddaba ma ay haysanin:

⁹ **Abbahayaga jannada ku jiraw, magacaagu quduus ha ahaado . 10 Boqortooyadaadu ha timaaddo. doonistaada ha noqoto (Matayos 6:9-10).**

Ciise wuxuu xertiisii u soo diray inay boqortooyada Jlaah ku wacdiyaan.

¹ **Laba-iyto-bankii ayuu isugu yeedhay, oo wuxuu siiyey amar iyo amar ay jinniyada oo dhan ku saaraan oo ay cudurro ku bogsiiyaan. ² Wuxuu u soo diray inay boqortooyada Jlaah ku wacdiyaan (Luukos 9:1-2).**

Ciise wuxuu baray in joogistiisa oo keliya aysan ahayn boqortooyada, maadaama boqortooyadu dhulka laguma dhisin markaas, waana sababta uu u sameeyay wax uusan jinniyo ku saarin magaciisa markaas:

²⁸ Laakiin haddaan jinniyada ku saaro Ruuxa Ilaah, hubaal boqortooyada Ilaah waa idin soo degtay (Matayos 12:28).

Boqortooyada runta ahi waa mustaqbalka-mana aha halkan hadda sida Mark uu muujiyay:

⁴⁷ Saddii ishaandu ku xumayso iska bixi. Waxaa kuu wanaagsan inaad boqortooyada Ilaah ku gashid il qudha intii aad laba indhood lahaan lahaydeen... (Markos 9:47).

²³ Ciise ayaa hareerihisii fiiriyey oo xertiisii ku yidhi, Kuwa maalka leh aad bay ugu adag tahay inay boqortooyada Ilaah galaan! ²⁴ Xertiisii ayaa hadalladiisa ka yaabsatay. Laakiin Ciise ayaa mar kale u jawaabay oo ku yidhi, Carruur yahay, aad bay ugu adag tahay kuwa maalka isku halleeya inay boqortooyada Ilaah galaan! ²⁵ Nin hodan ah inuu boqortooyada Ilaah galo waxaa ka hawl yar in awr irbad dalkeeda ka duso" (Markos 10:23-25).

²⁵ Runtii waxaan idinku leeyahay, Mar dambe midhaha geedka canabka ah kama cabbi doono ilaa maalinta aan boqortooyada Ilaah ka cabbi doono iyagoo cusub." (Markos 14:25).

⁴³ Yuusuf kii reer Arimataya, oo ahaa gole caan ah, oo isaga qudhiisu sugayay boqortooyada Ilaah, isagoo yimid oo dhiirranaaya... (Markos 15:43).

Ciise wuxuu baray in boqortooyadu aanay imminka ka mid ahayn dunidan:

³⁶ Ciise ayaa u jawaabay oo ku yidhi, *Boqortooyadaydu tan dunidan ma aha. Sadday boqortooyadaydu tan dunidan ahaan lahayd, addoommadaydu way dagaalami lahaayeen si aan Yuhuudda gacanta la ii gelin; laakiin imminka boqortooyadaydu halkan kama iman*" (*Yooxanaa 18:36*).

Ciise wuxuu baray in boqortooyadu iman doonto ka dib markuu ku soo noqdo boqorkeeda:

³¹ *Goortii Wiilka Aadanahu ammaantiisa ku yimaado, isaga iyo malaa'igaha quduuska ah oo dhan, markaas wuxuu ku fadhiisan doonaa carshiga ammaantiisa.* ³² *Quruumaha oo dhammu hortiisay ku soo ururi doonaan, oo isna wuu kala sooci doonaa mid mid sida adhijirku idihiisa uga sooci doono riyaha.* ³³ *Idaha wuxuu joojin doonaa midigtiisa, riyahase bidixdiisa.* ³⁴ *Markaasaa boqorkii kuwa midigtiisa jooga ku odhan doonaa, Kaalaya, kuwiinna Abbahay barakeeyeyow, dhaxla boqortooyada laydiin diyaargareeyey tan iyo aasaaskii dunida* (*Matayos 25:31-34*).

Mar haddii Boqortooyada Ilaah aysan halkan joogin, ma arki doonno utopia dhab ah ilaa ka dib la dhiso. Sababtoo ah badi ma fahmaan boqortooyada Ilaah, waxay ku guuldareystaan inay fahmaan sida dawladnimadiisa jacaylka ah u shaqeyso.

Boqortooyada Ilaahay ma iman doonto ilaa ay buuxnaanta quruumuhu soo gasho" (Rooma 11:25) — taasuna weli may dhicin.

Sidee buu Ciise u sheegay in boqortooyadu ay tahay?

Ciise wuxuu bixiyay qaar ka mid ah sharraxaado ku saabsan waxa ay tahay Boqortooyada Ilaah:

²⁶ **Oo wuxuu yidhi, Boqortooyada Ilaah waxay u eg tahay nin dhulka iniino ku firdhiyo, ²⁷ oo habeennimo seexdo, oo maalintii soo sara kaco, oo iniinuhu soo baxaan oo baxaan, isaga qudhiisuse si uu ku jiro garan maayo. ²⁸ Waayo, dhulku keli ahaantiissuu soo saaran midho, marka hore cawska, dabadeed madaxa, dabadeedna sarreenka madaxa ayaa soo bixiya. ²⁹ Laakiin kolkuu hadhuudhku bislaaday, kolkiiba wuxuu gashaday manjada, waayo, beergooyiskii waa yimid (Markos 4:26-29).**

¹⁸ **Markaasuu yidhi, Boqortooyada Ilaah maxay u eg tahay? Oo maxaan u ekaysiiyaa? ¹⁹ Waxay u eg tahay iniin khardal ah, kan nin qaaday oo beertiisii ku riday; oo koray oo noqday geed weyn, shimbiraha cirkuna laamihiisay buul ku yaalleen. ²⁰ Oo haddana wuxuu yidhi, Maxaan boqortooyada Ilaah u ekaysiiyaa? ²¹ Waxay u egtahay khamiir, naag intay qaadday ay saddex qiyaasood oo bur ah ku dhex qooshtay ilaa ay wada khamiireen" (Luukos 13:18-21).**

Maahmaahyadani waxay muujinayaan in marka hore, Boqortooyada Ilaah aad u yar tahay, laakiin ay weynaan doonto.

Luukos sidoo kale wuxuu qoray:

²⁹ Waxay ka iman doonaan bari iyo galbeed, iyo woqooyi iyo koonfur, oo waxay dhex fadhiisan doonaan boqortooyada Ilaah (Luukos 13:29).

Haddaba, Boqortooyada Ilaahay waxay yeelan doontaa dad ka kala yimid adduunka oo dhan. Kuma koobnaa doono oo keliya kuwa leh abtirsiinta Israa'iil ama kooxo gaar ah. Dadka, oo dhan ka yimid, ayaa fadhiisan doona boqortooyadan.

Luukos 17 iyo Boqortooyada

Luukos 17:20-21 ayaa qaar ka yaabiyey. Laakiin intaadan tan gaarin, ogow in dadku runtii wax ku cuni doonaan Boqortooyada Ilaah:

¹⁵ Waxaa barakaysan kan kibis ku cuni doona boqortooyada Ilaah. (Luukos 14:15).

Mar haddii dadku (mustaqbalka) wax ku cuni doonaan Boqortooyada Ilaah, maaha wax quluubtooda ku jira hadda, in kasta oo ay jiraan tarjumaad-xumofaham la'aanta Luukos 17:21 taansoo soo jeedinaysa si kale.

Tarjumaada Moffatt ee Luukos 17:20-21 waxa laga yaabaa inay caawiso qaar inay fahmaan:

²⁰ Farrisiintii goortay weyddiiyeen goortay boqortooyada Ilaah imanayso, wuxuu ugu jawaabay, Boqortooyada Ilaah uma imanayso sidaad rajaynaysaan inaad aragtaan. ²¹ Oo ninna ma odhan doono, Waa kan, ama waa tagaa, waayo, boqortooyada Ilaah ayaa idin dhex joogta. (Luukos 17:20-21 , Moffatt; sidoo kale eeg N'ASB iyo ESV tarjumaada)

U fiirso in Ciise la hadlayay farrisiinta aan la beddelin, kuwa jidhka ah, iyo kuwa munaafiqiinta ah. Markaasaa Ciise u jawaabay oo ku yidhi, farrisiintii baa Ciise weyddiiyey su'aasha. **Way diideen inay aqoonsadaan isaga.**

MUYAY KANIISAD ku jireen? **Maya!**

Ciise sidoo kale kama hadlin kaniisad dhawaan la abaabulayo. **Mana uu ka hadlin dareenka maskaxda ama qalbiga.**

Ciise waxa uu ka hadlayay **BOQORKIISA!** farrisiintu ma ay weydiin wax ku saabsan kaniisad. Waxba kama ay ogayn kaniisad kasta oo **Axdiga Cusub** ah oo dhawaan la bilaabayo. **Ma ay weydiinayn nooc ka mid ah dareenka quruxda badan.**

Saddii qof u malaynayo in Boqortooyada Ilaah tahay Kaniisadda - oo Boqortooyada Ilaah ay "gudahood" farrisiinta - MUYAAD kaniisaddu ku dhex jirtay farrisiinta? Sida cad maya!

Gabagabada noocan oo kale ah waa wax lagu qoslo miyaanay ahayn? Iyadoo tarjumaadaha Protestant qaar kood ay u tarjumeen qayb ka mid ah Luukos 17:21 sida "Boqortooyada

"Ilaah waa idinku dhex jirta" (*MLJVLJVL*), xitaa *Catholic New Jerusalem Bible* ayaa si sax ah u tarjumaysa "boqortooyada Ilaah waa idinku dhex jirta."

Ciise wuxuu ahaa mid ka mid ah, dhexda, *Farrisiinta*. *Haddaba Farrisiintu* waxay moodayeen inay rajaynayaan boqortooyada Ilaah. Laakiin way fahmi waayeen. Ciise waxa uu sharaxay in aanay noqon doonin boqortooyo maxali ah, ama xaddidan oo kaliya *Vuhuudda*, sida ay u ekaayeen inay u malaynayaan (ama kaniisad sida qaar hadda rumaysan yihiin). Boqortooyada Ilaahay ma noqon doonto mid ka mid ah boqortooyooyin badan oo biniaadmi ah iyo kuwo muuqda oo dadku tilmaami karaan ama arki karaan, oo ay odhan karaan, *Waa kan, waa kan; ama "taasi waa Boqortooyada, halkaas."*

Ciise, laftiisu, wuxuu u dhashay inuu noqdo **BOQORKA** Boqortooyadaas, siduu bayaan ugu sheegay *Bilaatos* (*Yooxanaa 18:36-37*). Fahmo in *Baybalku* u isticmaalo ereyada "boqor" iyo "boqortooyo" si isku mid ah (tusaale *Daniel 7:17-18,23*) . **BOQORKA** boqortooyada mustaqbalka ee Ilaah wuxuu ahaa, ka dibna halkaas, oo ag taagnaa *Farrisiinta*. Laakiin ma ay aqoonsan inuu boqorkooda yahay (*Yooxanaa 19:21*). Markuu soo noqdo, duniidu way diidi doontaa isaga (*Muujiintii 19:19*).

Ciise wuxuu ku sii socday, aayadaha soo socda ee *Luukos 17*, si uu u qeexo imaatinkiisa labaad, marka Boqortooyada Ilaah ay xukumi doonto dhulka oo dhan (oo ku sii socda *Moffatt* si joogto ah cutubkan):

²² Wuxuu xertiisii ku yidhi, Waxaa iman doona maalmo aad wax aan micne lahayn oo aad u xiisoodaan inaad

xataa maalin keliya oo *Wiilka Aadanaha* ah yeelataan. ²³ Oo dadku waxay odhan doonaan, *Bal eega, waa kaas.* *Bal eega isaga.* laakiin dibadda ha u bixin, hana ka daba ordin, ²⁴ waayo, sida hillaaca cirka uga soo baxaya dhinaca cirka oo kale ayuu *Wiilka Aadanahu* ahaan doonaa maalintiisa. ²⁵ Laakiin isagu waa inuu marka hore xanuun badan u adkaysto oo uu qarnigan joogaa diidaa. (*Lugaas 17:22-25* , *Moffatt*)

Ciise waxa uu tilmaamay hillaac biligleynaya, si la mid ah *Matayos 24:27-31*, isaga oo tilmaamaya imaatinkiisa labaad ee uu u taliyo dunida oo dhan. *Ciise* ma odhanayo dadkiisu ma arki doonaan isaga markuu soo noqdo.

Dadku isaga uma aqoonsan doonaan inuu yahay *BOQOR*kooda (*Muujintii 11:15*) wayna la dagaallami doonaan isaga (*Muujintii 19:19*)! Qaar badan ayaa u malayn doona inuu *Ciise* u taagan yahay kan *Masiixa* ka geesta ah. *Ciise* ma odhan in *Boqortooyada Ilaah* ay ku dhex jirto *Farrisiintaas-wuxuu* meel kale u sheegay in aanay ku dhex jiri doonin boqortooyada labawejiilenimadooda darteed (*Matayos 23:13-14*). Sidoo kale *Ciise* ma odhan in kaniisaddu noqon doonto *Boqortooyada*.

Boqortooyada Ilaah waa wax ay aadanuhu maalin uun awoodi doonaan inay galaan - sida sarakicidda kuwa xaga ah. *Hase yeeshee*, xitaa *Ibraahim* iyo *awowayaashii* kale weli halkaas ma joogaan (cf. *Cibraaniyada 11:13-40*).

Xertu waxay ogaayeen in *Boqortooyada Ilaah* aanay ku dhex jirin iyaga shakhsi ahaan markaas, oo ay tahay inay u muuqato

sida soo socota, oo timid Luukos 17:21 ka dib, waxay muujinaysaa:

¹¹ Saddaba intay waxyaalahaas maqleen ayuu masaal kale ku hadlay, waayo, wuxuu ku dhowaa Veruusaalem oo waxay u maleeyeen in boqortooyada Ilaah ay markiiba soo muuqan doonto (Luukos 19:11).

Boqortooyada ayaa si cad u ahayd mustaqbalka

Sideed ku ogaan kartaa inay Boqortooyadu dhowdahay? Iyada oo qayb ka ah wax ka qabashada su'aashaas, Ciise wuxuu taxay dhacdooyinka nebiyada (Luukos 21:8-28) ka dibna baray:

²⁹ Bal eega geedka berdaha ah iyo dhirta oo dhanba. ³⁰ Markay biqlaadaan, waad aragtaan oo garanaysaan inuu roobku dhow yahay. ³¹ Idinkuna goortaad aragtaan waxaas oo dhacaya, garta inay boqortooyada Ilaah dhow dahay (Luukos 21:29-31).

Ciise wuxuu doonayay in dadkiisa ay raacaan dhacdooyinka nebiyada si ay u ogaadaan goorta Boqortooyada iman doonto. Ciise meel kale ayuu dadkiisa u sheegay inay daawadaan oo ay u fiirsadaan dhacdooyinka nebiyada (Luukos 21:36; Markos 13:33-37). In kasta oo erayada Ciise, qiimo dhimis badan daawashada dhacdooyinka dunida nebi-xidhiidhiyey.

Luukos 22 & 23, Ciise wuxuu mar kale tusay in Boqortooyada Ilaah ay tahay wax mustaqbalka iman doona markuu wax baray:

¹⁵ *And baan aad ugu doonayay inaan Jidda Kormaridda idinka cuno intaanan xanuunsan.* ¹⁶ *Waayo, waxaan idinku leeyahay, Mar dambe waxba kama cuni doono ilaa ay ku buuxsanto boqortooyada Jlaah dhexdeeda.* ¹⁷ *Kolkaasuu koobkii qaaday oo mahad naqay oo yidhi, Kan qaata oo qaybsada;* ¹⁸ *Waayo, waxaan idinku leeyahay, Anigu kama cabbi doono midhaha geedka canabka ah ilaa ay boqortooyada Jlaah timaado" (Luukos 22:15-18).*

³⁹ *Laaikiin xumaanfalayaashii isaga iskutallaabta lagula qodbay midkood baa caayay oo wuxuu ku yidhi, Saddaad Masiixa tahay, isbadbaadi oo annagana badbaadi.* ⁴⁰ *Markaasaa saaxiibkiiis canaantay, oo isna wuxuu ku yidhi, War miyaadan Jlaah ka cabsanayn? Waayo, adiguba xukun baad ku leedahay isaga.* ⁴¹ *Oo annaguna waa xaq, maxaa yeelay, waa istaahila;* ⁴² *Oo wuxuu Ciise ku yidhi , Sayidkaygiyow, i xusuuso markaad boqortooyadaada gasho.* ⁴³ *Laaikiin Ciise wuxuu ku yidhi, Aamiin, waxaan kugu leeyahay, Maanta jannada ayaad igula jiri doontaa. (Luukos 23:39-43 , Aramaic in Plain English)*

Boqortooyada Jlaah ma iman isla markii Ciise la dilay midkood sida Markos iyo Luukos labaduba ay ina tusaan :

⁴³ *Yuusuf kii reer Arimataya, oo ahaa gole caan ah, oo isaga qudhiisu sugayay boqortooyada Jlaah, isagoo yimid oo dhiirranaaya... (Markos 15:43).*

⁵¹ *Isagu wuxuu ka yimid Arimataya, magaalada Yuhuudda, kan qudhiisuna sugayay boqortooyada Ilaah (Luukos 23:51).*

Waa sarakicidda dabadeed (1 Korintos 15:50-55) in Masiixiyiintu mar kale dhalan doonaan si ay u galaan Boqortooyada Ilaah, sida Vooxanaa u qoray:

³ *Ciise ayaa u jawaabay oo ku yidhi, Runtii, runtii, waxaan kugu leeyahay, Qof haddaanu mar kale dhalan, boqortooyadii Ilaah ma arki karo. ⁴ Nikodemos wuxuu ku yidhi, Sidee baa nin u dhalan karaa isagoo duq ah? Miyuu mar labaad uurka hooyadii galaa oo ka dhalan karaa? ⁵ Ciise ayaa ugu jawaabay, Runtii, runtii, waxaan idinku leeyahay, Qof haddaanu ka dhalan biyo iyo Ruuxa, boqortooyadii Ilaah ma geli karo (Vooxanaa 3:3-5).*

Dadka Ilaah oo keliya ayaa arki doona Boqortooyadii Ilaah ee ugu dambaysay kun-sannaadkii.

Saddaba fadlan si dheeraad ah u fahan in Ciise sarakicidda ka dib uu mar kale wax ku baray Boqortooyada Ilaah:

³ *Isaguna isagoo nool ayuu silsigiisa dabadeed isu soo bandhigay cadaymo badan oo aan qalad lahayn, isagoo ay afartan maalmood arkeen, oo uu kaga hadlay waxyaalaha ku saabsan boqortooyada Ilaah (Falimaha Rasuullada 1:3).*

Rhudbadihii ugu horreeyay iyo kuwii ugu dambeeyay ee Ciise ayaa ku saabsanaan Boqortooyada Ilaah! Ciise wuxuu u yimid malaa'ig ahaan inuu baro Boqortooyadaas.

Ciise waxa kale oo uu Rasuul Vooxanaa ka dhigay inuu wax ka qoro Boqortooyada Ilaahay ee kunka sano ee dhulka ka jiri doonta. U fiirso wuxuu ku lahaa Vooxanaa inuu qoro:

⁴ Oo haddana waxaan arkay nafaha kuwii madaxa looga gooyay inay Ciise u marag furaaan iyo ereyga Ilaah aawadood, oo aan caabudin bahalkii ama ekaantiisa, oo aan calaamadii laga helin wejigooda iyo gacmahooda toona. Oo waxay la noolaayeen oo ay Masiix wax la xukumayeen kun sannadood (Muujintii 20:4).

Masiixiyiintii hore waxay bareen in Boqortooyada Ilaah ee kun-sanaad ay ahaan doonto dhulka oo ay bedeli doonto dawladaha adduunka sida Baybalku u baro (cf. Muujintii 5:10, 11:15).

Waa maxay sababta, haddii boqortooyada Ilaah ay aad muhiim u tahay, miyaanay in badan wax badan ka maqlin?

Qayb ahaan sababtoo ah Ciise wuxuu ugu yeedhay qarsoodi:

"Wuxuu ku yidhi, Idinka waa laydin siiyey inaad waxa qarsoon ee boqortooyada Ilaah garataan. laakiin kuwa dibadda jooga, wax waluba masaallo ayay ugu yimaadeen (Markos 4:11).

Xataa maanta Boqortooyada runta ah ee Ilaah waa qarsoodi in badan oo ka mid ah qorshaha Ilaah (sidoo kale eeg

buugaangteena bilaashka ah, online at www.ccog.org
ciwaankeeduna yahay: Qarsoodi **QURSHAASHA**
JLAASHA Muxuu Ilaah wax u Abuuray? Muxuu
Ilaahay adiga kuu yeelay ?).

Ka fiirso, sidoo kale, in Ciise yidhi in dhammaadka (waqtigu) iman doono (dhakhso) ka dib markii injiilka boqortooyada lagu wacdiyo dunida oo dhan isagoo marag ah.

¹⁴ **Oo injiilkan boqortooyada ayaa lagu wacdiyi doonaa dunida oo dhan inuu marag u ahaado quruumaha oo dhan, dabadeedna ugudambaysta ayaa iman doonta (Matayos 24:14).**

Ku dhawaaqida injiilka Boqortooyada Ilaah waa muhiim waana in la dhammaystiro wakhtiyadan ugu dambeeya. Waa 'fariin wanaagsan' maadaama ay rajada dhabta ah siinayso jirrooyinka aadanaha, in kasta oo ay hoggaamiyeynasha siyaasaddu baraan.

Saddii aad tixgeliso ereyada Ciise, waa inay caddahay kaniisadda Masiixiga ah ee runta ah waa inay hadda ku wacdo injiilka boqortooyada. Tani waa inay noqotaa mudnaanta koowaad ee Kaniisadda. Iyo si tan si sax ah loo sameeyo, waa in la adeegsadaan luuqado badan. Tani waa waxa kaniisadda *sii socota* ee Ilaah ay ku dadaalayso inay samayso. Taasina waa sababta buug-yarahaan loogu turjumay luqado badan.

Ciise wuxuu baray in badankoodu aanay aqbali doonin jidkiisa:

¹⁵ **Jridda cidhiidhsan ka gal; Waaqo, iriddii xagga baabba'du waa ballaadhan tahay, jidkuna waa ballaadhan**

yahay, oo waxaa jira kuwa badan oo ka galaa. ¹⁴ Maxaa yeelay, iriddu waa cidhiidhsan tahay, jidkuna waa adag yahay kan xagga nolosha u kaxeeya, oo kuwa helaana waa yar yihiin. (Matayos 7:13-14)

Injiilka Boqortooyada Ilaah wuxuu keenayaa nolol!

Waxaa laga yaabaa inay xiiso leedahay in la ogaado in inkasta oo inta badan dadka Masiixiyiinta sheeganaya ay u muuqdaan kuwo aan ka warqabin fikradda ah in Masiixu xoogga saarayay wacdinta injiilka Boqortooyada Ilaah, fiqiga cilmaaniga ah iyo taariikhyahanadu waxay inta badan fahmeen in tani ay tahay waxa Baybalka dhabta ah uu baro.

Hase yeeshee, Ciise, qudhiisu, wuxuu filayey xertiisa inay baraan injiilka Boqortooyada Ilaah (Luukos 9: 2,60). Maxaa yeelay, boqortooyada mustaqbalka waxay ku salaysnaa doontaa sharciyada Ilaah, waxay keeni doontaa nabad iyo barwaaqo-iyo addeecidda sharciyadaas wakhtigan waxay keenaysaa nabad dhab ah (Sabuuradii 119:165; Efesos 2:15).

Oo injiilkan boqortooyada waxaa lagu ogaan Qorniinka Axdiga Fore.

3. Cheqap yachachikuyninga manaraqmi ñoqanchikpihu kachkan?

Ciise wacdigiisii ugu horreeyay iyo kii u dambeeyay ee la duubay wuxuu ku lug lahaa ku wacdinta injiilka Boqortooyada Ilaah (Markos 1:14-15; Falimaha Rasuullada 1:3).

Boqortooyada Ilaahay waa wax ay ahayd in Yuhuuddii waagii Ciise ay wax ka ogaayeen sida kutubtooda lagu sheegay, oo aan hadda ugu yeedhno *Axdiga Fore*.

Daanyeel wuxuu wax ka bartay Boqortooyada

Nebi Daanyeel wuxuu qoray:

⁴⁰ Oo boqortooyada afraadna waxay u xoog badnaaan doontaa sida birta; oo sida birta wax u burburisa ayay boqortooyadaasu u burburin doontaa oo u burburin doontaa kuwa kale oo dhan. ⁴¹ Oo waxaad aragtay cagaha iyo faraha lugaha oo qaarkii dhoobada dheryasameeyaha ah qaarkiis iyo qaar bir ah ay yihiin, boqortooyadu waa kala qaybsanaan doontaa; Weliba xoogga birta ayaa ku jiri doona, oo sidaad u aragtay dhoobada dhoobada ah lagu qaso. ⁴² Oo sida faraha cagaha qaar bir ah u ahaa, qaartna dhoobo u ahaa, ayaa boqortooyadu qaarkeed u xoog badnaaan doontaa, qaarkeedna jilicsanaan doonaa. ⁴³ Sidaad u aragtay dhoobada dhoobada ah ee birta ku qasan, waxay ku qasi doonaan farcanka dadka; laakiin isuma xidhnaaan doonaan, sida aanay birtu dhoobada ugu qasnayn. ⁴⁴ Oo wakhtiga boqorradaas ayaa Ilaaha samadu dhisi doonaa

boqortooyo aan weligeed la baabbi'in; oo boqortooyadana loo dayn maayo dad kale; way jejebin doontaa oo wada baabbi'in doontaa boqortooyooyinkaas oo dhan, oo weligeed way taagnaan doontaa (Daanyeel 2:40-44).

¹⁸ Laakiin Kan ugu sarreeya quduusiintiisa ayaa boqortooyada qaadan doona, oo waxay hantiyi doonaan boqortooyada weligood iyo weligood iyo weligoodba. (Daanyeel 7:18).

²¹ "Waan daawanayay; Oo isla geeskaas ayaa la diriray quduusiintii, wuuna ka adkaaday iyagii, ²² ilaa uu kii da'da weyn yimid, oo waxaa la xukumay quduusiintii Kan ugu sarreeya, oo waxaa la gaadhay wakhtigii ay quduusiintu hantiyi lahaayeen boqortooyada. . (Daanyeel 7:21-22)

Daanyeel, waxaynu ka baranaynaa inay imanayso wakhtiga boqortooyada Naah ay dumin doonto boqortooyooyinka dunida oo ay weligeed jiri doonto. Waxaan sidoo kale barannay in quduusiintu ay qaybtooda ku yeelan doonaan helitaanka boqortooyadan.

Qaybo badan oo ka mid ah waxsii sheegyada Daanyeel waa wakhtigeena qarniga ^{21aad}.

U fiirso qaar ka mid ah tuducyada Axdiga Cusub:

¹² Tobankii gees oo aad aragtay waa toban boqor, oo aan innaba boqortooyo helin, laakiin saacad keliya ayay amar helaan sida boqorro bahalkii ula jiraan. ¹³ Kuwanu waa isku qalbi, oo waxay xoogooda iyo amarkooda siin

doonaan bahalka. ¹⁴ Kuwanu waxay la diriri doonaan Wanka, oo Wankuna waa ka adkaan doonaa iyaga, waayo, isagu waa Sayidka sayidyada iyo Boqorka boqorrada; kuwa isaga la jirana waxaa loo yeedhay, oo la doortay oo namin ah. (Muujintii 17:12-14)

Saddaba, waxaynu ku aragnaa Axdigii Sore iyo Axdiga Cusubba fikradda ah inay jiri doonto wakhtiga dhammaadka boqortooyadii dhulka oo toban qaybood ka kooban iyo in Ilaah baabbi'in doono oo uu dhisi doono boqortooyadiisa.

Ishacyaah wuxuu wax ka bartay Boqortooyada

Ilaah wuxuu u waxyooday Ishacyaah inuu sidan wax uga qoro qaybta kowaad ee Boqortooyada Ilaah, kunka sano ee xukunka loo yaqaan kun-sano,

¹ Waxaa jiri doonta usha Yesay ka soo bixi doonta, Oo xididdadana waxaa ka bixi doona laan. ² Ruuxa Rabbiga ayaa ku dul joogi doona isaga, kaansoo ah ruuxa xigmadda iyo waxgarashada, iyo ruuxa talada iyo xoogga, iyo ruuxa aqoonta iyo ka cabsashada Rabbiga.

³ Rabbiga ka cabsashadiisa wuxuu ku farxaa, Oo indhihiisa wax arkaanna wax kuma xukumi doono, oo dhegihiisa wax maqlana kuma xukumi doono. ⁴ Laakiinse isagu wuxuu masaakiinta ku xukumi doonaa xaqimo, Oo wuxuu wax ku xukumi doonaa si qumman

kuwa dhulka hooseeya; Isagu wuxuu dhulka ku dhufan doonaa usha afkiisa, Oo kuwa sharka lehna wuxuu ku layn doonaa neefta bushimihiisa. ^{Shexdiisa} wuxuu ku xidhan

doonaa xaqnimo, dhax-xidhkiisuna wuxuu ku xidhan doonaa naaminnimo.

⁶ Oo yeydu waxay la joogi doontaa baraaraka, shabeelkuna wuxuu la jiifsan doonaa orgiga, iyo weysaha, iyo libaaxa yar iyo neefka buurbuuranka way isla joogi doonaan. Oo waxaa iyaga hoggaamin doona ilmo yar. ⁷ Lo'da iyo orsada ayaan daa'iqi doona; Oo ubadkooduna way isla wada jiifsan doonaan; Oo libaaxuna sida dibi caws buu u cuni doonaa. ⁸ Ilmihii naaska nuujin lahaa wuxuu ku ag ciyaari doonaa godka jilbiska, Oo ilmihii naaska laga gudhiyeyna wuxuu gacantiisa saari doonaa godka jilbiska. ⁹ Oo buurtayda quduuska ah oo dhan waxba kuma yeeli doonaan, kuma ay baabbi'in doonaan, waayo, sida biyuhu badda uga buuxaan aqoonta Rabbiga.

¹⁰ Oo maalintaas waxaa jiri doona xididka Yesay oo dadka calan u ahaan doona; Waayo, quruumuhu isagay doondooni doonaan, Oo meeshuu ku hoydona waxay ahaan doontaa ammaan. (Yshacyaah 11:1-10)

Sababta aan tan ugu tilmaamay inay tahay qaybta koowaad ama wejiga koowaad ee Boqortooyada Ilaahay, waa in wakhtigani yahay wakhti ay jidh ahaan ahaan doonto (ka hor wakhtiga magaalada quduuska ah, Veruusaalem cusubi ay samada ka soo degto, Muujintii 21) waxayna socon doontaa kun sano. Yshacyaah waxa uu xaqiijiyay dhinaca jidheed ee wejigan markii uu sii watay:

¹¹ Oo waxay maalintaas noqon doontaa in Rabbigu gacantiisa mar labaad soo celiyo si uu u soo celiyo dadkiisa hadhay oo ka hadhay Ashuur, iyo Masar, iyo

Fatroos , iyo Kuush, iyo Ceelaam, iyo Shincaar, iyo Xamaad , iyo dalka Masar. jasiiradaha badda.

Calan buu u taagi doonaa quruumaha, oo masaafurisiyada dadka Israa'iilna wuu soo wada ururin doonaa, oo dhulka afartiisa geesoodna wuxuu ka soo ururin doonaa kuwa kala firdhay oo dadka Yahuudah. ¹³ Oo weliba hinaasaha reer Efrayim wuu tegi doonaa, oo kuwa dadka Yahuudah cadaawaynaashoodana waa la gooyn doonaa. Reer Efrayim kuma hinaasin doonaan dadka Yahuudah, dadka Yahuudahna reer Efrayim ma dhibi doonaan. ¹⁴ Laakiinse waxay ku duuli doonaan garabka reer Falastiin oo xagga galbeed ka xiga; Dhammaantood way wada dhici doonaan dadka reer bari; Waa inay gacantooda saaraan Edom iyo Moo'aab; Oo reer Cammoonna way addeeci doonaan. ¹⁵ Rabbigu wuxuu wada baabbi'in doonaa carrabka badda Masar; Wuxuu gacantiisa ku ruxi doonaa dabayl xoog badan Webiga, Oo wuxuu ku dhufan doonaa toddobada durdur, Oo wuxuu ka dhigi doonaa inuu kabo kabo engegan ka gudbo. ¹⁶ Oo dadkiisa hadhay oo Ashuur ka hadhi doona waxaa u jiri doona jid weyn , sidii ay reer binu Israa'iil ugu ahaan jireen waagii ay dalkii Masar ka soo baxeen. (Yshacyaah 11:11-16)

Yshacyaah sidoo kale waxaa loo waxyooday inuu qoro:

² Oo haatan ugu dambaysta buurta guriga Rabbigu waxay ka taagnaan doontaa buuraha korkooda, oo kurahana way ka wada sara mari doontaa; Oo quruumaha oo dhammuna iyaday ku qulquli doonaan. ³ Oo waxaa iman doona dad badan, oo waxay odhan

doonaan, *Kaalaya*, aynu buurta *Rabbiga* u kacnee, *Oo guriga* *Ilaaha* *Yaquub*. *Isagu* wuxuu ina bari doonaa *jidadkiisa*, *Oo* waxaynu ku socon doonaa *waddooyinkiisa*. *Waayo*, *shareigu* *Siyoon* buu ka soo *bixi doonaa*, oo *Eraygii* *Rabbiguna* wuxuu ka soo *bixi doonaa* *Veruusaalem*.⁴ *Isagu* quruumaha dhexdooda wuu u garsoori doonaa, dad badanna wuu canaanana doonaa. *Oo* waxay seefahooda ka tuman doonaan *marashiyo*, *warmahooduna* *manjooyin*; *Quruunba* seef uma qaadi doonto quruun, oo innaba mar dambe dagaal ma ay baran doonaan. ...¹¹ *Dadka* indhihiisa *kibray* waa la hoosaysiin doonaa, oo *dadka* *madaxweynaan*toodana hoos baa loo soo dejin doonaa, oo *Rabbiga* *keliya* ayaa maalintaas la sarraysiin doonaa. (*Yshaayaa* 2:2-4 , 11)

Sidaa darteed, waxay noqon doontaa wakhtiga utopian ee nabadda dhulka. *Ugu* *dambaysta*, tani weligeed way ahaan doontaa, iyadoo *Ciise* uu xukumo. *Jyada* oo ku saleysan *Qorniinka* kala duwan (*Sabuurradii* 90: 4; 92: 1; *Ysaiah* 2: 11; *Hosea* 6: 2), *Vuhuudda* *Talmud* waxay baraysaa tani waxay socotaa 1,000 sano (*Baabuloon* *Talmud*: *Tractate* *Sanhedrin* folio 97a).

Waxa aan sidoo kale igu dhiirigaliyay in aan qoro kuwan soo socda:

⁶ *Waayo*, waxaa inoo dhashay ilmo, waxaa layna siiyey wiil; *Xukuumaduna* garabkiisa ayay ahaan doontaa. *Oo* *magiciisana* waxaa loogu yeedhi doonaa *Ka* *yaabka* badan, iyo *lataliye*, iyo *Ilaaha* *xoogga* badan, iyo *Aabbaha* *daa'imka* ah, iyo *amiirka* nabadda.⁷ *Dawladnimadiisu* iyo nabaddu way badnaan doonaan

dhammaadka ma idlaan doonaan, oo carshiga *Daa'uud* iyo boqortooyadiisa ku kor jira , si uu u hogaajiyo oo ugu sii adkeeyo caddaalad iyo caddaalad, waagaas iyo weligeedba. Oo qiirada *Rabbiga* ciidammada ayaa taas samayn doonta. (*Ishacyaah* 9:6-7)

U fiirso in *Ishacyaah* uu sheegay in *Ciise* iman doono oo uu dhisi doono boqortooyo dawlad leh. *Halka* qaar badan oo *Masiixa* sheegana ay soo xiganayaan tuducan, gaar ahaan bisha *Diisambar* sannad kasta, waxay u janjeeraan inay iska indhatiraan inay wax sii sheegid ka badan tahay xaqiiqada ah in *Ciise* dhalan doono. *Baybalku* wuxuu muujinayaa in *Boqortooyada* *Ilaahay* ay leedahay dawlad leh sharciyo ku saabsan mawduucyada, iyo in *Ciise* uu ka talin doono. *Ishacyaah*, *Daanyeel* iyo kuwa kale ayaa sii sheegay.

Sharciyada *Ilaah* waa jidka jacaylka (*Matayos* 22:37-40; *Yooxanaa* 15:10) *Boqortooyada* *Ilaahna* waxaa lagu xukumi doonaa iyadoo lagu salaynayo sharciyadaas. *Sidaa* darteed *Boqortooyada* *Ilaah*, in kasta oo inta adduunka ku nooli ay arkaan, waxay ku salaysnaa doontaa jacayl.

Gabayo iyo qaar kaloo badan

Ma ahayn *Daanyeel* iyo *Ishacyaah* oo keliya in *Ilaah* u waxyooday inay wax ka qoraan *Boqortooyada* *Ilaah* ee imanaysa.

Yexesqeel waxa loo waxyooday inuu qoro in kuwa ka mid ah *qabiilooyinka* reer binu *Israa'iil* (ma aha *Yuhuudda* oo keliya) kuwaas oo kala firdhiyey xilligii dhibaataadii *Wayn* in lagu ururin doono boqortooyadii kun-sannadeedka:

¹⁷ Saddaba sidaas daraaddeed waxaad tidhaahdaa, Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Dadyowgaan idinka soo ururin doonaa, oo waddammadii aad ku kala dhex firidheen baan idinka soo ururin doonaa, oo waxaan ku siin doonaa dalka reer binu Israa'iil . oo waxay halkaas ka fogayn doonaan waxyaalaha karaahiyada ah oo dhan iyo waxyaalaha karaahiyada ah oo dhan. ¹⁹ Oo markaasna iyaga siin doonaa isku qalbi, oo ruux cusubna waan gelin doonaa, oo jidhkoodana qalbi dhagaxa ah ayaan ka bixin doonaa, oo waxaan siin doonaa qalbi jiidh, ²⁰ si ay qaynuunnadayda ugu soodhaan oo ay xukumadayda u xajiyaan samee iyaga; oo waxay ahaan doonaan dadkayga, anna waxaan ahaan doonaa Ilaahood. ²¹ Laakiinse Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Kuwa qalbigoodu raaco damacyada waxyaalahooda karaahiyada ah iyo waxyaalahooda karaahiyada ahba Falimahooda ayaan madaxooda kaga abaalmarin doonaa. (Yexesqeel 11:17-21)

Reer binu Israa'iil oo qabiilooyinka reer binu Israa'iil mar dambe ma kala firdhi doonaan, laakiinse waxay addeeci doonaan qaynuunnada Ilaah oo waxay joojin doonaan cunidda waxyaalaha karaahiyada ah (Laawiyiintii 11; Sharciga Kunoqoshadiisa 14).

U fiiro waxyaalahan soo socda ee Sabuurrada ee ku saabsan injiilka boqortooyada Ilaah:

²⁷ Dunida darafyadeeda oo dhammu waxay soo xusuusan doonaan oo u soo jeesan doonaan Rabbiga, oo qolooyinka quruumaha oo dhammu waxay ku sujuudi doonaan hortaa. ²⁸ Waayo, boqortooyada waxaa leh

Rabbiga, O isagu wuxuu u taliyaa quruumaha. (Sabuurradii 22:27-28)

⁶ Carshigaagu, Ilaahow, waa weligiis iyo weligiis; Usha xaqnimada waa usha boqortooyadaada. (Sabuurradii 45:6)

¹ Rabbiga gabay cusub ugu gabya! Dadka dhulka oo dhammow, Rabbiga u gabya. ² Rabbiga u gabya, oo magiciisa ammaana; Maalin ka maalinba injiilka badbaadadiisa ku wacdiya. ^{Ammaantiisa} quruumaha dhexdooda ka sheega, yaababkiisana dadyowga oo dhan ka dhex sheega. (Sabuurradii 96:1-3; sidoo kale cf. 1 Taariikhadii 16:23-24)

¹⁰ Rabbigow, shuqulladaada oo dhammu way ku ammaani doonaan, O quduusiintaaduna way ku ammaani doonaan. ¹¹ Waxay ka hadli doonaan ammaanta boqortooyadaada , O waxay ka hadli doonaan xooggaaga, ¹² Si ay binu-aadmiga u ogeysiyaan falimihiisa waaweyn, Iyo haybadda ammaanta badan oo boqortooyadiisa. ¹³ Boqortooyadaadu waa boqortooyo daa'imis ah, O dowladnimadaaduna way waartaa tan iyo ab ka ab. (Sabuurradii 145: 10-13)

Qorayaal kala duwan oo ku sugan Axdiga Fore waxay kaloo wax ka qoreen dhinacyada boqortooyada (tusaale ahaan Yexesqeel 20:33; Cobadyaah 21; Miikaah 4:7).

Saddaba, markuu Ciise bilaabay inuu wax baro injiilka Boqortooyada Ilaah, dhegaystayaanshiisii dhowaa waxay lahaayeen xoogaa aqoon ah fikradda aansansiga ah.

4. kunaan puni necesitanchik tayta uiospa pampachakuyñinta?

In kasta oo qaar badan ay u dhaqmaan sida injiilka oo kale oo ah warka wanaagsan ee ku saabsan shakhsiga Ciise, xaqiiqadu waxay tahay in xerta Ciise ay bareen injiilka Boqortooyada Ilaah. Taasi waa fariinta uu Ciise keenay.

Rasuul Bawlos wuxuu wax ka qoray Boqortooyada Ilaahay iyo Ciise:

⁸ **Oo isna wuxuu galay sunagogga oo geesinimo ku hadlay intii saddex bilood ah, isagoo dadka la fikiraya oo wax ka dhaadhicinaya waxyaalihii boqortooyada Ilaah (Falimaha Rasuullada 19:8).**

²⁵ **Oo runtii, imminka waxaan garanayaa dhammaantiin, oo aan ku dhex waadiyey boqortooyadii Ilaah. (Falimaha Rasuullada 20:25).**

²³ **Hadaba goortay maalin u qabteen, qaar badan baa hoygiisa ugu yimid, oo wuu u sharraxay oo uga markhaanti furay boqortooyadii Ilaah, isagoo wax Ciise ku caddaynaya sharcigii Muuse iyo nebiyadaba subaxdii ilaa fiidkii. ... ³¹ isagoo ku waadiyaya boqortooyada Ilaah oo baraya waxyaalaha ku saabsan Rabbi Ciise Masiix , isagoo aan ninna u diidin (Falimaha Rasuullada 28 : 23,31).**

Fiiro u yeelo in Boqortooyada Ilaah aanay ahayn Ciise oo keliya (inkasta oo uu isagu qayb weyn ka yahay), sida Bawlos u baray Ciise si ka duwan waxa uu baray oo ku saabsan Boqortooyada Ilaah.

Bawlos wuxuu kaloo taas ugu yeedhay injiilka Ilaah, laakiin taasu weli waxay ahayd injiilka boqortooyada Ilaah.

⁹ **Waxaannu idinku waadinnay injiilka Ilaah... ¹² inaad u socotaan si istaahila Ilaaha idiin yeedhaya**

boqortooyadiisa iyo ammaantiisa. (1 Tesaloniika 2:9 , 12)

Bawlos wuxuu kaloo ugu yeedhay injiilka Masiixa (Rooma 1:16). "Fariinta wanaagsan" ee Ciise, farriinta uu baray.

Ka fiirso in aanay si fudud u ahayn injiilka ku saabsan shakhsiga Ciise Masiix ama ku saabsan badbaadada shakhsi ahaaneed. Bawlos wuxuu yidhi injiilka Masiixa waxaa ka mid ah addeecidda Ciise, soo laabashadiisa, iyo xukunka Ilaah:

⁶ ...Ilaah inuu dhibka ku abaal mariyo kuwa ku dhiba, ⁷ iyo inuu ku siiyo kuwa dhibban oo nala naso markii Rabbi Ciise samada laga soo muujiyey malaa'igihiiisa xoogga badan, ⁸ oo dab ololaya oo ka aargoosanaya kuwa aan Ilaah aqoon iyo kuwa aan addeecin injiilka Rabbigeenna Ciise Masiix. ⁹ Kuwan waxaa lagu ciqaabi doonaa baabbi'in weligeed ah oo xagga Rabbiga hortiiisa ka imanaysa iyo xagga ammaanta xooggiisa, ¹⁰ oo maalintaas markuu yimaado in lagu ammaano quduusiintiisa, iyo in lagu ammaano kuwa rumaystay oo dhan, maxaa yeelay, markhaatifurkayagu waa markhaatifurkayaga. dhexdiinna waa la rumaystay (2 Tesaloniika 1:6-10).

Axdiga cusubi wuxuu muujinayaa inay boqortooyadu tahay wax aynu heli doonno, ee maaha inaynu imminka si buuxda u haysanno.

²⁸ waxaynu helaynaa boqortooyo aan la gariirin karin (Cibraaniyada 12:28).

Waan fahmi karnaa oo sugi karnaa inaan ka mid ahaanno Boqortooyada Ilaah hadda, laakiin si buuxda uma gelin.

Bawlos wuxuu si gaar ah u xaqiijiyay in qofku uusan si buuxda u gelin Boqortooyada Ilaah sida bani'aadam dhimanaya, sida ay dhacdo sarakicidda dabadeed :

⁵⁰ **Saddaba waxaan leeyahay, walaalayaalow, Jidhka iyo dhiiggu ma dhaxli karaan boqortooyada Ilaah; sidoo kale musuqmaasuqu ma dhaxlo musuq-maasuq.** ⁵¹ *Sal eega.*
waxaan idiin sheegayaa wax qarsoon. **Kulligayo ma wada wada seexan doonno, laakiin dhammaanteen waannu is beddeli doonnaa. Waayo, buunku waa dhawaaqi doonaa, oo kuwii dhintayna qudhunla'aan baa la sara kicin doonaa, waana layna beddeli doonaa (1 Korintos 15:50-52).**

¹ **Saddaba waxaan kugu dhaatinayaa Ilaah hortiisa iyo Rabbi Ciise Masiix, kan xukumi doona kuwa nool iyo kuwa dhintayba muuqashadiisa iyo boqortooyadiisa.**

(2 Timoteyos 4:1).

Bawlos taas kaliya ma bariin, laakiin inuu Ciise boqortooyada u dhiibi doono Ilaaha Aabbaha ah:

²⁰ **Laakiin hadda Masiixa ayaa kuwii dhintay ka soo sara kacay, oo wuxuu noqday midhaha ugu horreeya ee kuwii dhintay.** ²¹ **Waayo, hadday dhimashadu nin ku timid, sarakicidda kuwii dhintayna nin bay ku timid.** ²² **Waayo, sida dhammaan Aadan ugu wada dhintaan, sidaas oo kalaa dhammaan Masiixa loogu wada noolaan doonaa.** ²³ **Laakiin mid kastaa siduu u ahaado, Masiixa**

midhaha ugu horreeya , dabadeedna kuwa Masiixa markuu yimaado. ²⁴ Markaasaa dhammaadku iman doonaa markuu boqortooyada u dhiibo *Jlaaha Aabbaha* ah, markuu baabbi'iydo dhammaan amarrada iyo xoogga oo dhan. ²⁵ *Waayo*, waa inuu wax xukumo ilaa uu cadaawayaasha oo dhan cagihiisa hoostooda geliyo. (1 Korintos 15:20-25).

Bawlos wuxuu kaloo baray in kuwa xaqa daran (kuwa jebiya) ayan dhaxli doonin boqortooyada *Jlaah*.

⁹ *Miyaydaan garanaynin* in kuwa aan xaqa ahayn dhaxli doonin boqortooyada *Jlaah*? *Yaan* la khiyaanayn. *Ama* dhillayaasha, ama kuwa sanamyada caabuda, ama dhillayaasha, ama khaniisiinta, ama khaniisyada, ¹⁰ ama tuugag, ama kuwa wax faa'iido ah , ama kuwa sakhraama, ama kuwa wax caaya, ama wax dulma ma dhaxli doonaan boqortooyada *Jlaah* (1 Korintos 6:9-10).

¹⁹ *Saddaba shuqullada jidhku waa bayaan*, kuwaas oo ah: sinada, sinada, wasakhnimada, sinada, ²⁰ sanam caabudidda, sixirka, nacaybka, murannada, xaasidnimada, cadhada, damacnimada, ²¹ xaasidnimo, dilid, sakhraannimo. madadaalo, iyo wixii la mid ah; *Waxaan* hore idiinku sheegayaa, sidaan waagii hore idiinku sheegay, *Kuwa* waxyaalahan oo kale yeela ma dhaxli doonaan boqortooyada *Jlaah* (*Galatiya* 5:19-21).

⁵ *Waayo*, tan waad garanaysaan in dhillay ama qof wasakh ah ama nin hunguri weynu yahay oo sanam caabudaa uusan innaba dhaxal ku lahayn boqortooyada *Masiix* iyo *Jlaah* (*Efesos* 5:5).

Naah wuxuu leeyahay jaangooyooyin wuxuuna dalbanayaa towbad keenka dembiga si uu awood ugu yeesho inuu galo boqortooyadiisa. Rasuul Bawlos wuxuu ka digay in qaarkood aysan bari doonin in injiilka Ciise uu yahay jawaabta, laakiin mid kale ayaa ah:

³ **Nimco ha idinla jirto iyo nabad ka timaada Naaha Aabbaha ah iyo Rabbigeenna Ciise Masiix, ⁴ kan naftiisa u bixiyey dembiyadeenna inuu inaga samatabbixiyo wakhtigan sharka leh sida uu doonayo Naaha Aabbaha ah, ⁵ isaga ammaanu ha u ahaato. weligiis iyo weligiis. Aamiin. ⁶ Waxaan la yaabay inaad dhaqso uga jeesteen kii nimcada Masiixa idiinku yeedhay, oo aad u leexanaysaan injiil kale kan mid kale ma aha. Laakiin waxaa jira kuwo idin dhiba oo doonaya inay injiilka Masiix qalloociyaan. ⁸ Laakiin xataa haddii annaga ama malaa'ig samada ka timid, aannu idinku wacdinno injiil kale oo aan ahayn kii aannu idinku wacdinay, ha inkaarnaado. Sidii aannu markii hore nidhi, hadda waxaan haddana leeyahay, Haddii nin idinku wacdiyo injiil kale oo aan ahayn ^{kii} aad aqbasheen, ha inkaarnaado. (Galatiya 1:3-9).**

³ **Laakiin waxaan ka baqayaa inay maskaxdiinnu ka kharribto daahirnimada xagga Masiix, sidii abeesadu khiyaanadiisa Xaawa ugu khiyaanaysay. ⁴ Waayo, kan imanaya hadduu dadka ku wacdiyo Ciise kale oo aynaan ku wacdin, ama haddaad heshaan ruux kale oo aydn aqbalin, ama injiil kale oo aydnaan aqbalin, waad dulqaadan kartaan. (2 Korintos 11:3-4)**

Maxay ahayd "kale" iyo "ka duwan," run ahaantii been, injiilka?

Injiilka beenta ah wuxuu leeyahay qaybo kala duwan.

*Guud ahaan, injiilka beenta ahi waa in aad rumaysatid in aanad u baahnayn inaad *Ilaah* addeecdo oo aad dhab ahaantii ku dadaasho inaad si dhab ah ugu noolaato jidkiisa adigoo sheeganaya inaad taqaan *Ilaah* (cf. *Matayos 7:21-23*). Waxay u janjeertaa inay noqoto qof jeclaysi.*

*Abeesadu waxay ku khiyaanaysay *Xaawa* inay ku dhacdo injiil been ah ku dhawaad 6000 oo sano ka hor (*Bilowgii 3*) - dadkuna waxay rumaysnaayeen inay *Ilaah* ka aqoon badan yihiin oo ay iyagu ka tashadaan wanaagga iyo xumaanta. *Saa*, ka dib markii *Ciise* yimid, magiciisa waxaa inta badan ku lifaaqan in *Injiillada* been ah oo kala duwan - tani waa ay sii socotay oo waxay sii socon doontaa ilaa wakhtiga ka gees ah ugu dambeeya.*

*Sadda oo ku soo laabatay waagii *Rasuul Bawlos*, injiilka beenta ahi wuxuu asal ahaan ahaa ruugcaddaagii runta iyo qaladka. Gnostics asal ahaan waxay rumaysnaayeen in aqoonta gaarka ahi ay tahay waxa loo baahan yahay si loo helo fahanka ruuxiga ah, oo ay ku jirto badbaadada. Gnostics waxay u janjeersadeen inay rumaystaan in waxa jidhku sameeyo aanay ahayn natiijo gaar ah oo waxay ka soo horjeedaan addeecidda *Ilaah* arrimaha sida sabtida maalinta toddobaad. Mid ka mid ah hoggaamiyeyaasha beenta ah wuxuu ahaa *Simon Magus*, kaas oo uu u digay *Rasuul Butros* (*Falimaha Rasuullada 8:18-21*).*

Laaikiin ma fududa

Axdiga Cusubi wuxuu muujinayaa inuu Filibos baray Boqortooyada Ilaah:

⁵ **Markaasaa Filibos wuxuu tegey magaalada Samaariya, oo wuxuu dadka ku wacdiyey Masiix. ... ¹² Waxay rumaysteen Filibos markuu ku wacdiyey waxyaalihii ku saabsanaa boqortooyada Ilaah... (Falimaha Rasuullada 8: 5,12).**

Laakiin Ciise, Bawlos iyo xertii waxay bareen inaanay fududayn gelitaanka boqortooyada Ilaah.

²⁴ **Ciise goortuu arkay inuu calool xun yahay, wuxuu yidhi, Kuwa hodanka ah waa ku adag tahay inay boqortooyada Ilaah galaan! ²⁵ Waayo, nin hodan ah inuu boqortooyada Ilaah galo waxaa ka hawl yar in awr irbad daloolkeeda ka duso.**

²⁶ **Kuwa maqlayna waxay yidhaahdeen, Saddaba yaa badbaadi kara?**

²⁷ **Laakiin wuxuu yidhi, Waxa aan dadka u suurtoobin, Ilaah waa u suurtoobaan. (Luukos 18:24-27)**

²² **"Waa inaynu dhibaatooyin badan ku galnaa boqortooyada Ilaah " (Falimaha Rasuullada 14:22).**

³ **Waxaa nagu waajib ah, walaalayaalow, inaannu mar walba aawadiin Ilaah ugu mahad naqno sida ay tahay**

Waa ku habboon tahay, maxaa yeelay, rumaysadkiinnu aad buu u kordhayaa, jacaylka dhammaantiinna waa

badnaanayaa, ⁴ sidaas daraaddeed waxaannu idinku faannaa kiniisadaha *Jlaah* dhexdooda iyo rumaysadkiinna aad u dulqaadataan silecyada iyo dhibaatooyinka aad u adkaysataan oo dhan. ⁵ Kaas oo ah markhaatifurka xukunka xaqa ah oo *Jlaah*, in laydinku tiriyo kuwo qumman boqortooyada *Jlaah*, oo aad aawadood u xanuunsataan. ⁶ maxaa yeelay, waa wax xaqa ah *Jlaah* hortiiisa inuu dhib ku abaalgudo kuwa idin dhiba, ⁷ iyo inuu ku siiyo kuwa dhibban, markii *Rabbi Ciise* samada laga soo muujiyo malaa'igihiiisa xoogga badan, (2 *Tesaloniika* 1:3-7)).

Dhibaatooyinka jira daraaddood, qaar uun baa hadda loo yeedhay oo la doortay wakhtigan inay qayb ka noqdaan (*Matayos* 22:1-14; *Yooxanaa* 6:44; *Cibraaniyada* 6:4-6). Kuwo kale ayaa mar dambe loogu yeedhi doonaa, sida *Baybalku* muujinayo in kuwa "kuwa ruuxa ka qaldamaa ay garwaaqsan doonaan, kuwa cabanayana wax bay baran doonaan" (*Yshacyaah* 29:24).

Rasuul Butros wuxuu baray in boqortooyadu ay weligeed waarto, iyo in injiilka *Jlaah* si adag loo addeeco, haddii kale waxaa jiri doona xukun:

¹⁰ Sidaas daraaddeed, walaalayaalow, aad ugu dadaala inaad u yeedhaan iyo doorkiinna, waayo, haddaad waxyaalahaas samaysaan weligiin ma turunturoon doontaan. ¹¹ Waayo, sidaasaa laydinku siin doonaa gelitaanka boqortooyada daa'imiska ah oo *Rabbigeenna* iyo *Badbaadiyeheenna Ciise Masiix* (2 *Butros* 1:10-11).

¹⁷ *Waayo, waxaa yimid wakhtigii xukunku guriga Ilaah ka bilaabi lahaa; Oo hadday marka hore inagu bilowdaan, maxaa dhammaadkoodu ahaan doonaa kuwa aan addeecin injiilka Ilaah? (1 Burtos 4:17).*

Kutubta ugu dambeeya ee Baybalka iyo Boqortooyada

Baybalku wuxuu ina barayaa in "Ilaah yahay jacayl" (1 Yooxanaa 4:8,16) Ciisena waa Ilaah (Yooxanaa 1:1,14)—Boqortooyada Ilaahay waxay yeelan doontaa boqor jacayl ah oo sharciyadiisu taageeraan jacaylka ee ma aha nacayb. (Muujintii 22:14-15).

Baybalku waxa kale oo uu muujinayaa in Ilaah soo diri doono malaa'ig ku wacdiyi doonta injiilka daa'imka ah ee boqortooyada Ilaah (Muujintii 14:6-7) ka dibna malaa'ig kale si ay u tilmaanto in kasta oo ay u muuqato mid weyn, haddana Baabuloon way dhacaysaa (Muujintii 14:8-9). Farriimahani waxay noqon doonaan xaqiijin ka sarraysa injiilka in dunidu ay hore u heli doonto marag ahaan oo ay u eegi doonaan arrimo "dadka faraha badan" ee u imanaya Ilaah inta lagu jiro dhammaadka (Muujintii 7: 9-14). Si ka duwan awoodda u dambaysa ee Baabuloon ee soo kici doonta oo dhici doonta (cf. Muujintii 18:1-18), wejiga u dambeeya ee boqortooyada Ilaah waa weligiis:

¹⁵ *Markaasaa waxaa ka dhawaajisay malaa'igtii toddobaad, oo waxaa samada ka yeedhay codad waaweyn, oo waxay lahaayeen, Boqortooyooyinkii dunidu waxay noqdeen boqortooyooyinkii Rabbigeenna iyo Masiixiisa, oo isna boqor buu ahaan doonaa weligiis iyo weligiis. (Muujintii 11:15).*

Ciise ayaa boqortooyadii ku xukumi doonaa! Baybalkuna wuxuu daaha ka qaaday laba magac oo kala ah:

¹⁶ Oo khamiiskiisa iyo bowdadiisana wuxuu ku lahaa magac ku qoran, *BOQORKA BOQORRADA IYO SAYIDKA SAYIDKA* (Muujintii 19:16).

Laakiin Ciise ma yahay kan keliya oo xukumi doona? U fiirso tuducan:

⁴ Oo markaasaan arkay carshiyo, oo waxay ku fadhiisteen, oo xukun baa iyaga la saaray. Markaasaan arkay nafaha kuwii madaxa looga gooyay markhaantifurkooda Ciise iyo ereyga *Ilaah* aawadood, oo aan caabudin bahalkii ama ekaantiisa, oo aan calaamadiisii wejigooda iyo gaemahooda toona ka helin. Oo waxay la noolaayeen oo ay *Masiix* wax la xukumayeen kun sannadood . . . ⁶ Waxaa barakaysan oo quduus ah kan ka qayb gala sarakicidda kowaad. dhimashada labaad amar kuma laha, laakiin waxay wadaaddo u ahaan doonaan *Ilaah* iyo *Masiixa*, oo waxay isaga wax la xukumi doonaan kun sannadood (Muujintii 20: 4,6).

Masiixiyiinta runta ah ayaa la sarakicin doonaa si ay *Masiix* ula xukumaan kun sano! Maxaa yeelay, boqortooyadu weligeed way waari doontaa (Muujintii 11:15), laakiin xukunkaas la sheegay wuxuu ahaa kun sano oo keliya. Tani waa sababta aan hore ugu tilmaamay tan wajigii koowaad ee boqortooyada - waji, kun sano, waji ka soo horjeeda kan ugu dambeeya, ruuxa badan, waji.

Dhawr dhacdo ayaa ku taxan kitaabka Muujintii sida dhacaya inta u dhaxaysa kun-sano iyo wejiyada u dambeeya ee Boqortooyada Ilaah:

⁷ Saddaba markii ay kunka sannadood dhammaatay, Shayddaan baa xabsiga laga sii dayn doonaa, ⁸ oo wuxuu u soo bixi doonaa inuu khiyaaneeyo quruumaha deggan dhulka afartiisa gees, oo ah Juuj iyo Maajuuj, inuu iyaga u soo ururiyo dagaalka, oo tiradooduna ay dhan tahay. ciidda badda. ... ¹¹ Markaasaan arkay carshi weyn oo cad iyo kii ku fadhiyey, oo wejigiisa dhulkii iyo samadii ay ka carareen. Meelna looma helin. ¹² Oo haddana waxaan arkay kuwii dhintay, yar iyo weynba, iyagoo Ilaah hortiisa taagan oo buugaag laga furay. Markaasaan waxaa la furay kitaab kale oo ah kitaabka nolosha. Oo kuwii dhintayna waxaa lagu xukumay sidii shuqulladoodu ahaayeen iyo waxyaalihii buugaag ku qoranaa. ¹³ Oo baddiina waxay soo daysay kuwii dhintay oo dhexdeeda ku jiray; Oo iyagii waxaa lagu xukumay nin kasta sidii shuqulladiisu ahaayeen. ¹⁴ Markaasaan dhimashadii iyo Saadees waxaa lagu dhex tuuray baddii dabka ahayd. Tani waa dhimashadii labaad. ¹⁵ Oo ku alla kii aan laga helin isagoo ku qoran kitaabka nolosha waxaa lagu dhex tuuray baddii dabka ahayd (Muujintii 20:7-8, 11-15).

Buugga Muujintii wuxuu muujinayaa in ay jiri doonto weji dambe oo iman doona xukunka kun sano ka dib iyo dhimashada labaad ka dib:

¹ Saddaba waxaan arkay samo cusub iyo dhul cusub, waayo, samadii hore iyo dhulkii hore way dhammaadeen.

Sidoo kale ma jirin bad kale. ² Markaasaan arkay magaalada quduuska ah oo Veruusaalem cusub, oo samada ka soo degaysa xagga Jlaah, iyadoo loo diyaariyey sidii aroosad ninkeedii loo sharraxay. ³ Oo haddana waxaan samada ka maqlay cod weyn oo leh, Bal eega, taambuugga Jlaah wuxuu la jiraa dadka, oo isna wuu la joogi doonaa iyaga, oo waxay ahaan doonaan dadkiisii. Jlaah qudhiisa ayaan iyaga la jiri doona oo wuxuu ahaan doonaa Jlaahood. ⁴ Oo Jlaah indhahooda ilmo kastuu ka tirtiri doonaa; Mar dambe ma jiri doonaan dhimasho iyo murug iyo oohin toona. Xanuun dambe ma jiri doono, waayo, waxyaalihii hore way dhammaadeen. (Muujintii 21:1-4)

¹ Oo wuxuu i tusay webi saafi ah oo biyaha nolosha ah oo u dhalaalaya sidii crystal oo ka soo baxaya carshigii Jlaah iyo Wanka. ² Oo jidkiisa badhtankiisa iyo webiga dhankiisanba waxaa ku yiil geedkii nolosha, oo wuxuu dhali jiray laba iyo toban midho, oo geed kastaaba midhihiisa buu bixin jiray. Caleemihii geedku waxay ahaayeen kuwo lagu bogsiiyo quruumaha. ³ Oo mar dambena naclad ma jiri doonto, laakiinse waxaa halkaas ku jiri doona Jlaah iyo Wanka carshigooda, oo addoommadiisuna isagay u adeegi doonaan. ⁴ Oo waxay arki doonaan wejigiisa, oo magiciisuna wuxuu ku oolli doonaa wejigooda. ⁵ Oo halkaas habeen ma jiri doono, oo uma baahna laambad ama iftiin qorraxda, waayo, Rabbiga Jlaaha ah ayaan iyaga iftiimiya. Oo iyana boqor bay ahaan doonaan weligood iyo weligood. (Muujintii 22:1-5)

Bal u fiirso in boqortooyadan, oo ah kun sannadood *dabadeed*, ay ku jiraan addoommadii *Ilaah* oo waarta weligeed. *Magaalada* quduuska ah oo samada lagu hagaajiyey, samada way ka bixi doontaa, oo dhulkay ku soo degi doontaa. *Tani* waa bilawga wejiga ugu dambeeya ee *Boqortooyada Ilaahay*. *Waqti* aan xanuun iyo rafaad badan lahayn!

Kuwa camalka qabow waxay dhaxli doonaan dhulka (*Matayos 5:5*) iyo wax walba (*Muujiintii 21:7*). *Dhulka* oo ay ku jirto magaalada quduuska ah oo korkeeda ku jiri doonta ayaa ka roonaan doona, maxaa yeelay, *jidadka Ilaah* waa la samayn doonaa. *Ogow* taas:

⁷ *Dawladdimadiisa* iyo nabaddu way badnaan doonaan dhammaad ma ay ahaan doonaan (*Ishacyaah 9:7*).

Sida cad waxaa jiri doona koboc ka dib markii wejiga ugu dambeeya ee *Boqortooyada Ilaah* uu bilowdo iyadoo dhammaan ay addeeci doonaan dawladda *Ilaah*.

Tani waxay noqon doontaa waqtiga ugu quruxda badan:

⁹ *Laakiin* sida qoran, *Ishu* ma arag, dhegtuna ma maqlin, *Oo* dadka qalbigiisa ma gelin waxyaalihii *Ilaah* u diyaariyey kuwa isaga jecel. ¹⁰ *Laakiin Ilaah* baa inoogu muujiyey *Ruuxiisa* (*1 Korintos 2:9-10*) *Waa* wakhtiga jacaylka, farxadda iyo raaxada weligeed ah. *Waxay* noqon doontaa waqti cajiib ah! *Boqortooyada Ilaah* waxay samayn doontaa daa'in aad u wanaagsan. *Miyaadan* rabin inaad qaybtaada ku yeelato?

5. Suchanchik mana pampachasqa risunchik kaptinqa iña wiñay ñakariymanmi

Macalimiintii hore ee Masiixa miyay u malaynayeen inay ahayd inay injiilka ku wacdiyaan Boqortooyada dhabta ah ee Ilaah?

Saa

Sannado ka hor, muxaadaro uu jeediyay Professor Bart Ehrman oo ka tirsan Jaamacadda North Carolina, wuxuu ku celceliyay, oo si sax ah, u carrabka ku adkeeyay in si ka duwan inta badan ee Masiixiyiinta sheegta maanta, Ciise iyo xertiisii hore ay ku dhawaaqeen Boqortooyada Ilaah. In kasta oo fahamka guud ee Dr. Ehrman ee Masiixiyadda uu si weyn uga duwan yahay kan Kaniisadda *sii socota* ee Ilaah, haddana waxaan ku heshiin karnaa in injiilka boqortooyadu yahay wixii Ciise qudhiisu ku dhawaaqay iyo xertiisii. Waxaan sidoo kale ku heshiin doonnaa in qaar badan oo Masiixiyiin sheeganaya maanta aysan ku jirin. taas fahan.

Qoritaanka Axdiiga Cusub ee Ugu Da'da weyn iyo Wacdiiga

Boqortooyada *Jlaah* waxay ahayd qayb muhiim ah oo ka mid ah waxa lagu andacoonayo inay tahay " wacdigii *Masiixiga* ahaan ee ugu da'da weynaa ee noolaa " (*Solmes MW Ancient Christian Sermon. The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations*, 2nd ed. Baker Books, Grand Rapids, 2004, bogga 102). *Wacdigan Masiixiga ah ee Qadiimiga ah* waxa uu ka kooban yahay weedhahan ku saabsan:

^{5:5} Weliba waxaad og tihiin, walaalayaalow, in joogitaankayagu dunida jidhku yahay wax aan waxba tarayn oo baddal ah, laakiin ballanka *Masiixu* waa weyn yahay oo yaab leh, ku nasta boqortooyada imanaysa iyo nolosha weligeed ah.

Sadalka kore wuxuu muujinayaa in boqortooyadu aysan hadda ahayn, laakiin ay iman doonto oo ay weligeed ahaan doonto. *Jntaa* waxaa dheer, wacdigan qadiimiga ah wuxuu leeyahay:

^{6:9} Xataa nimankan xaqa ah oo kuwan oo kale ah hadday ayan katin inay carruurtooda ku badbaadiyaan falimahooda xaqa ah, haddaba bal maxaa huba oo aynu ku helaynaa gelitaanka boqortooyada *Jlaah* haddaynaa baabtiiskeenna dhawrin oo daahir ah oo aan nijaas lahayn ? Ama bal yaa noo doodi doona haddaan layna helin inaannu shuqullo quduus ah oo xaqa ah haysanno? ^{9:6} *Saddaba* aynu isjeclaanno si aynu dhammaanteen u galno boqortooyada *Jlaah*. ^{11:7} *Saddaba* haddaynu og nahay waxa *Jlaah* hortiisa ku qumman, waxaynu geli doonnaa boqortooyadiisa oo waxaynu heli doonnaa ballamadii aan dhegtu maqlin, oo aan ilna arag, ama aan dadka qalbigiisu malaynaynin.

^{12:1} Saddaba aynu saacadba saacada ka dambaysa boqortooyada Ilaah ku sugno jacayl iyo xaqnimo, waayo, garan mayno maalinta Ilaah soo muuqdo. ^{12:6} wuxuu yidhi, Boqortooyada Aabbahay way iman doontaa.

Odhaahyada kor ku xusan waxay muujinayaan in jacaylka loo maro nolol sax ah loo baahan yahay, in aynaan weli gelin Boqortooyada Ilaah, iyo in ay dhacdo ka dib maalinta Ilaah muujinta - taasi waa ka dib markii Ciise soo laabtay mar kale. Waa boqortooyada Aabbaha iyo boqortooyada ma aha oo kaliya Ciise.

Waxaa xiiso leh in wacdiga ugu da'da weyn ee Masiixiyiinta ah ee Ilaah u oggolaaday inuu noolaado inuu baro isla Boqortooyada Ilaah ee Axdiga Cusubi baro iyo Kaniisadda Joogtada ah ee Ilaah hadda wax baro (waxaa suurtagal ah in ay ka iman karto kaniisadda dhabta ah ee Ilaah, laakiin Aqoontayda xaddidan ee Giriigga ayaan xaddidayso awoodda aan u leeyahay in aan sameeyo caddayn adag).

Hogaamiyayaasha Kaniisadaha Qarnigii Labaad iyo Injiilka Boqortooyada

Waa in la ogaadaa horraantii qarnigii 2aad ⁱⁿ Papias , oo ah maqalka Vooxanaa iyo saaxiibkii Polycarp oo loo tixgeliyey inuu yahay quduuska Roman Catholics, baray boqortooyadii kun sano. Eusebius wuxuu qoray in Papias baray:

... waxaa jiri doona kun-sano ka dib sarakicidda kuwii dhintay, marka xukunka shakhsi ahaaneed ee Masiixa lagu dhisi doono dhulkan. (Fragments of Papias , VJ.

Sidoo kale eeg Eusebius, Taariikhda Kaniisadda, Buugga 3, XXXIX, 12)

Papias wuxuu baray in tani ay noqon doonto wakhti aad u badan:

Sidaas oo kale, [Wuxuu yidhi] in hadhuudh sarreen ah ay toban dhali doonto

kun saboota, kan saboota adda addaa 10n kun, kan ta'an yoo ta'u, mirkaneessuu danda'u; iyo in tufaaxa, iyo iniinaha, iyo cawska ay ka soo bixi lahaayeen saami isku mid ah; iyo in xayawaanka oo dhan, oo markaas daaqaya oo keliya wax-soosaarka dhulka, ay noqon doonaan kuwo nabad iyo wada noolaansho, oo ay si qumman uga dambeeyaan dadka. " [Waxay waxyaalahan u markhaati furayaan Papias , oo ah nin qadiimi ah, kaas oo ahaa maqalka John iyo saaxiibkii Polycarp, buugaangtiisa afaraad; waayo, shan buug ayaa isaga uu curiyey...] (Fragments of Papias , IV)

Warqadda Axdiga Cusub ee dambe ee loo diray dadka Korintos waxay leedahay:

^{42:1-3} Rasuulladu waxay inoogu heleen injiilka xagga Rabbi Ciise Masiix; Ciise Masiix xagga Ilaah buu ka soo diray. Saddaba Masiixu wuxuu ka yimid xagga Ilaah, rasuulladiina waxay ka yimaadeen Masiixa. Saddaba labadooduba waxay ku yimaadeen doonista Eebbe siday u kala horreeyaan. Saddaba intay amar qaateen oo sarakicidda Rabbigeenna Ciise Masiix aad ugu hubateen, oo ereyga Ilaah lagu hubiyey Ruuxa

Quduuska ah, markaasay waxay la baxeen injiilka in boqortooyada Ilaah imanayso.

Polycarp ee Smyrna wuxuu ahaa hoggaamiye Masiixi hore, kaasoo ahaa xertii Yooxanaa, oo ahaa kii ugu dambeeyay rasuuladii asalka ahaa ee dhinta. Polycarp c. 120-135 AD baray :

Waxaa barakaysan masaakiinta iyo kuwa xaqnimada aawadeed loo silciyo, waayo, boqortooyada Ilaah iyagaa leh. (Polycarp. Warqad ku socota Filiboy, cutubka II. Saga soo bilaabo *Aabayaanasha Ante-Nicene, Volume 1* sida ay tafatireen Alexander Roberts & James Donaldson. Daabacaad Ameerika, 1885)

Saddaba innagoo og inaan "Ilaah laguma majaanjiloon," waxaa nagu waajib ah inaan u soconno si istaahila qaynuunkiisa iyo ammaantiisa . ruuxa; "iyo " kuwa sinaysta, ama nacasyada, ama kuwa ku xadgudba binu-aadmiga, ma dhaxli doonaan boqortooyada Ilaah, " ama kuwa sameeya waxyaalo aan qummanayn oo aan qummanayn. (ibid, cutubka V)

Saddaba aynu isaga ugu adeegno baqdin iyo cabsi oo dhan siduu isagu inagu amray, iyo rasuulladii injiilka nagu wacdiyey, iyo nebiyadii horay u sii sheegay imaanshaha Rabbiga. (ibid, cutubka VI)

Sida kuwa kale ee Axdiga Cusub, Polycarp wuxuu baray in kuwa xaqa ah, ma aha kuwa jebiya amarka, ay dhaxli doonaan Boqortooyada Ilaah.

Kuwa soo socda ayaa sidoo kale la sheegay in ay bareen Polycarp:

Sabtida soo socotana wuxuu yidhi; Carruurta Ilaah gacaliyaydow, waan idin baryayaaye, waan idin baryayaaye. Waxaan idinku dhaariyey markii wadaaddada kiniisaddu joogeen, oo haddana waxaan dhammaan idinka waaninayaa inaad si quruxsan oo istaahilaan ugu socotaan jidka Rabbiga... Soo jeeda oo mar kale diyaar ahaada, xagga jacaylka midba midka kale u qabo, imaatinkiisu wuxuu si lama filaan ah u muuqdaa sida hillaac degdeg ah, xukunka weyn ee dabka, nolosha weligeed ah, iyo boqortooyadiisa aan dhimanayn. Oo wax kasta oo aad Ilaah baray oo dhan garanaysaan markaad baadhaysaan Qorniinka waxyiga, waxaad qalbiyadiinna ku xardhan tihiin qalinka Ruuxa Quduuska ah in qaynuunnadu idinku sii jiraan iyagoo aan idlaan karin. (Noloshii Polycarp, cutubka 24. JB Lightfoot, Aabbayaasha Rasuullada, cad. 3.2, 1889, bogga 488-506)

Melito ee Sardis, oo ahaa hoggaamiyaha Kaniisadda Ilaah, c. 170 AD, baray:

Waayo, sharcigii injiilka lagu soo daabacay, kan duugga ah oo ku cusub kan cusub oo Siyoon iyo Veruusaalem ka soo baxaya. oo qaynuunku wuxuu ku soo baxay nimco, iyo caynkii bahalka dhammeeyey, iyo wankii ku jiray Wiilka, iyo idaha oo nin ku jira, ninkiina xagga Ilaah

Laakiin injiilku wuxuu noqday sharaxaadda sharciga iyo sharcigiisa

oofinta , halka kaniisaddu noqotay bakhaararka runta...

Kanu waa kii inaga samatabbixiyey addoonnimadii oo ina gaadhnay xorriyad, gudcurkii oo iftiin u soo baxay, dhimashadana noloshiisii noo galnay, oo innaga samatabbixiyey boqortooyo weligeed ah. (Melito . Family On the Passover . _ _

Saddaba, Boqortooyada Ilaah waxaa loo yaqaanay inay tahay wax weligeed ah, oo aan si fudud u ahayn Kaniisadda Masiixiga ama Kaatoliga ee hadda oo ay ku jirto sharciga Ilaah.

Qoraal kale oo dabayaaqadii qarnigii labaad ah ayaa dadka ku waanliyay inay eegaan boqortooyada:

Saddaba midkiinna yuusan mar dambe is-yeelyeelin , yuusan dib u eegin, laakiin isagoo ikhtiyaar u ah inuu injiilka boqortooyada Ilaah ugu dhowaado. (Roman Clement. Aqoonsiga, Buugga X, Cutubka XLV. Waxa laga soo xigtay Abayaasha Ante-Nicene, Volume 8. Waxaa tafatiray Alexander Roberts & James Donaldson. Daabacaad Ameerika, 1886)

*Intaa waxaa dheer, iyada oo sida muuqata aysan ku qorin mid ka mid ah kaniisadda runta ah, bartamihii qarnigii labaad qoraalka cinwaankiisu yahay *Shepherd of Hermas* ee tarjumaadda Roberts & Donaldson wuxuu isticmaalay ereyga "boqortooyada Ilaah" afar iyo toban jeer.*

Masiixiyiinta runta ah, iyo xataa qaar badan oo Masiixa sheeganaya, ayaan wax ka ogaan Boqortooyada Ilaah qarnigii labaad.

Xitaa Catholic iyo Eastern Orthodox Saint Irenaeus wuxuu fahmay in sarakicidda ka dib, Masiixiyiintu ay geli doonaan Boqortooyada Ilaah. U fiirso waxa uu qoray, c. 180 AD:

Waayo, sidaas oo kale waa xaalka kuwa rumaystay, maxaa yeelay, Ruuxa Quduuska ahu had iyo goor buu iyaga ku sii jiro, kan lagu siiyey baabtiiska, oo kan aqbalana ha hayo, hadduu ku socto runta iyo quduusnimada iyo xaqnimada iyo dulqaadashada. Waayo, naftanu waxay leedahay sarakicidda kuwa rumaystay dhexdeeda, iyadoo jidhku nafta mar kale qaadanayo, oo ay la socoto xoogga Ruuxa Quduuska ah, oo la sara kiciyo oo galo boqortooyada Ilaah . (Irenaeus, St., Bishop of Lyon. Waxaa ka turjumay Armenian by Armitage Robinson. Bannaanbaxa Wacdiga Rasuullada cutubka 42-aad. Wells, Somerset, Oct. 1879. Sida lagu daabacay **BULSHADA SURUMARJINTA AQOONTA KRISTAANKA. NEW YORK: MACMILLAN CO. 1920).**

Ze'ofilos kii Antiyokh wax baray:

Waxaanse xusaa wanaaggiisa; Saddaan isaga ugu yeedho boqortooyo, waxaan ka hadlayaa ammaantiisa... .. Isaguse kama uu dhigin mid dhimanaya ama dhimanaya, laakiin, sidaynu kor ku sheegnay, labadaba wuu samayn karaa; hadduu u janjeero waxyaalaha aan dhiman karin,

isagoo amarka *Ilaah xajinaya*, uu isagu abaalgud ka helo dhimashola'aanta oo uu *Ilaah* noqdo. (*Teofilos* , *Ku Atoolycus* , 1:3, 2:27)

Kaantooligga, Hippolytus, horraantii qarnigii saddexaad, wuxuu qoray:

Oo waxaad heli doontaa boqortooyada jannada, kaaga, markaad noloshan qariibka ku ahayd, garanaysay *Boqorka jannada*. Oo waxaad noqon doontaa wehel *Ilaahnimada* iyo *Masiixa* wax la wadaaga, oo aan mar dambe addoommo ku ahayn damacyada xunxun, oo aanad mar dambe cudur ku lumin. *Waayo*, waxaad noqotay *Ilaah*, oo wax kasta oo aad ku xanuunsatay intaad nin ahayd, ayuu waxyaalahan kuu siiyey, maxaa yeelay, waxaad ahaan jirteen wax dhimanaya ; *Ilaah* bay noqdeen, oo waxay dhaleen dhimashola'aan. (*Hippolytus*. *Beeninta Dhammaan Bidcada, Buugga X*, cutubka 30)

Sadafka dadka laga leeyahay waa in la ilaahsiiyo *Boqortooyada Ilaahay* ee imanaysa.

Dhibaatooyinkii Qarnigii Labaad iyo Saddexaad

In kasta oo ay aqbalaan baahsan, i qarnigii labaad, waxaa kacay hoggaamiyaha riddada ah ee sharciga ka soo horjeeda oo la odhan jiray *Marcion* . *Marcion* wuxuu baray wax ka gees ah sharciga *Ilaah*, sabtida, iyo boqortooyada dhabta ah ee *Ilaah*. *In kasta oo uu diiday Polycarp* iyo kuwa kale, waxa uu xidhiidh la lahaa *Kaniisadda Rome* in muddo ah oo u muuqday in uu saamayn ku leeyahay halkaas.

Qarnigii labaad iyo saddexaad, allegorists ayaa laga aasaasay Alexandria (Masar). Tusaalayaal badan ayaa ka soo horjeestay caqiidada boqortooyada imanaysa. U fiirso warbixinta ku saabsan qaar ka mid ah tusaalayaashaas:

Dionysius wuxuu ka dhashay qoys jaahili ah oo sharaf leh oo hodan ah oo ku nool Alexandria, wuxuuna wax ku bartay falsafadooda. Wuxuu ka tagay iskuulada jaahilka si uu u noqdo arday Origen, kaas oo uu ku guuleystey mas'uuliyadda dugsiga cachetical ee Alexandria...

Clement, Origen, iyo dugsiga Gnostic waxa ay khariibeen caqiidadii Qudduuska iyagoo adeegsanaya tafsiirkooda cajiibka ah iyo kuwa maldahan... waxa ay naftooda u heleen magaca "Allegorists." Nepos wuxuu si fagaare ah ula dagaallamay Allegorists, wuxuuna ku adkaystay inay jiri doonto xukunka Masiixa dhulka...

Dionysius wuxuu la murmay xerta Nepos, iyo xisaabtiisa... " xaalad noocaas ah oo hadda ka jirta boqortooyada Ilaah." Tani waa markii ugu horreysay ee la sheego boqortooyada Ilaah ee ka jirta xaaladda hadda kaniisadaha...

Nepos wuxuu canaantay qaladkooda, isagoo tusaya in boqortooyada jannadu aanay ahayn mid tusaalayaal ah, laakiin ay tahay boqortooyada dhabta ah ee Rabbigeenna soo socota ee sarakicidda iyo nolosha weligeed ah.

Sidaan darteed fikradda boqortooyadu waxay ku timaaddaa xaaladda hadda jirta waxaa la raray oo lagu

soo saaray dugsiya Gnostic ee Allegorists ee Masar, AD 200 ilaa 250, qarni buuxa ka hor intaanay hoggaamiyaha kiniisadda Boqortooyada u iman in loo tixgeliyo inay yihiin kuwa carshiga ku jira. ...

Clement waxa uu uuraystay fikradda boqortooyada Ilaah oo ah xaalad aqoonta maskaxeed ee runta ah ee Ilaah. Origen wuxuu u dejiyay macne ruuxi ah oo ku qarsoon xarafka cad ee Qorniinka . (Ward, Henry Dana. Injiilka Boqortooyada: Boqortooyo Aan Ka Mid Ahayn Dunidan; Ma aha Adduunyadan; Laakin inay timaado dalka jannada, ee sarakicidda kuwii dhintay iyo soo celinta Wax kasta. Waxa daabacay Claxton, Remsen & Saffefinger , 1870, bogga 124-125)

Sidaa darteed, halka Bishop Nepos baray injiilka Boqortooyada Ilaah, tusaaleyaalku waxay isku dayeen inay la yimaadaan been, xaqiiqo yar, fahamkeeda. Bishop Apollinaris ee Hierapolis sidoo kale isku dayay inuu la dagaallamo khaladaadka allegorists isku mar. Kuwa run ahaantii ku jira kaniisadda Ilaah waxay u taagnaaheen runta Boqortooyada Ilaah ee dhabta ah taariikhda oo dhan.

Herbert W. Armstrong wuxuu baray injiilka Boqortooyada, oo lagu daray

Qarnigii 20aad, ^{maxuum} Herbert W. Armstrong wuxuu qoray:

Waayo waxay diideen injiilka masiixa . . . , dunidu waxay ahayd in ay beddelato wax kale meesheeda. Waxay ahayd inay hindisaan been abuur! Saddaba

waxaynu maqalnay boqortooyada *Jlaah* oo lagaga hadlay hadal qurux badan — dareen wanaagsan oo quluubta biniaadmiga ku jira - oo laga dhigayo wax run ah oo aan waxba ahayn! Qaar kale waxay si khaldan u sheegeen in "*KANJISAD*" ay tahay boqortooyada. . . *Nebi Daanyeel*, oo noolaa 600 oo sano ka hor *Masiixa*, wuxuu ogaan in boqortooyada *Jlaah* ay tahay boqortooyo dhab ah - oo ah dowlad xukunta.

dhabta ah ee dhulka . . .

Halkan . . . waa tilmaanta *Jlaah* ee waxa ay tahay Boqortooyada *JLAASHAY*: "Oo waangii boqorradaan..." - waxay halkan ka hadlaysaa tobanka farood, qayb bir ah iyo qayb dhoobo jajaban ah. Tani, iyada oo la xidhidhiyay waxsii sheegista *Daanyeel 7*, iyo *Muujintii 13* iyo *17*, waxa ay tilmaamaysaa *Maraykanka* cusub ee *Yurub* ee hadda samaynaya . . . *Jndhahaaga* hortooda. *Muujintii 17:12* waxay si faahfaahsan u caddaynaysaa inay noqon doonto midow *TUBAN BOQOR AMA BOQORTOOVUUVIN* ah oo (*Muujintii 17:8*) soo noolayn doona Boqortooyadii hore ee *Roomaanka* . . .

Markuu Masiixu yimaado, wuxuu iman doonaa isagoo ah *BOQORKA* boqorrada, oo xukumi doona dunida oo dhan (*Muujintii 19:11-16*); *Daanyeel* wuxuu yidhi, boqortooyadiisa — boqortooyada *Jlaah*, waa inay wada baabbi'iyaan boqortooyooyinkan dunida oo dhan. *Muujintii 11:15* waxay ku leedahay erayadan: "*Boqortooyooyinka dunidu waxay noqdeen*

boqortooyooyinkii Rabbigeenna iyo Masiixiisa, oo isna boqor buu ahaan doonaa weligiis iyo weligiis"! Tani waa boqortooyadii **JLAASHAY**. Waa dhamaadka dawladdaha hadda jira - haa, iyo xitaa Maraykanka iyo quruumaha Ingiriiska. Oo markaas waxay noqon doonaan boqortooyooyin - xukuumadda - Rabbi Ciise Masiix, oo markaas **BOQORKA** boqorrada u taliya dhulka oo dhan. Tani waxay si buuxda u cadeeysaa xaqiigda ah in Boqortooyada **ALLE** ay tahay dowlad dhab ah. Xataa sida ay Boqortooyada **Kaldayiin** u ahayd **BOQORTOO** - xitaa sida Boqortooyada **Roomaanku** ay u ahayd **BOQORTOO** - sidaas darteed Boqortooyada **Jlaahay** waa dawladda. Waa in ay la wareegto **DOWLADDA QARANKA** aduunka. Ciise Masiix wuxuu u dhashay inuu noqdo **BOQOR-TALAYE!**...

Iska Ciise Masiix oo ku dul wareegay buuraha iyo dooxooyinka dhulka **Quduuska** ah iyo waddooyinka **Yerusaleem** in ka badan 1,900 oo sano ka hor ayaa haddana soo socon. Wuxuu sheegay inuu mar kale iman doono. Markii iskutallaabta lagu qodhay ka dib, **Jlaah** baa ka sara kiciyey kuwii dhintay saddex maalmood iyo saddex habeen dabadeed (**Matayos 12:40; Sal 2:32; 1 Korintos 15:3-4**). Wuxuu kor u fuulay carshigii **Sebba**. Xarunta dhexe ee dawladda caalamka (**Falimaha Rasuullada 1:9-11; Ybr. 1:3; 8:1; 10:12; Muujintii 3:21**).

Isagu waa "sharaftii" masaalka, oo u tegey **Carshiga**

Naaha — "dalka fog" — in lagu caleemo saaro boqorka boqorrada quruumaha oo dhan, ka dibna uu ku soo noqdo dhulka (Luukos 19: 12-27).

Mar kale, isagu jannada ayuu ku jiraa ilaa "wakhtiyada wax walba soo celinta" (*Falimaha Rasuullada* 3:19-21). *Soo celinta* macneheedu waa soo celinta xaalad ama xaalad hore. Xaaladdan oo kale, soo celinta dawladda Naah ee dhulka, iyo sidaas, soo celinta nabadda adduunka, iyo xaaladaha utopian.

Jahwareerka adduunka ee wakhtigan, dagaaladda iyo murannada sii kordhaya waxay ugu dambayn doonaan mushkiladda adduunka oo dhan, ilaa haddaanu Naah soo dhexgelin, jidh bini-aadmi ahi ma badbaadi lahaa isagoo nool (Matayos 24:22). Markay ugu sarreyso marka dib u dhacu uu keeno in la qarxiyo dhammaan nololsha meerahan, Ciise Masiix wuu soo noqon doonaa. Markan wuxuu u imanayaa sidii Naah rabaani ah. Wuxuu ku imanayaa dhammaan xoogga iyo ammaanta Abuuraha koonka xukuma. (Mat. 24:30; 25:31) Wuxuu u imanayaa isagoo ah "Boqorka boqorrada iyo Sayidka sayidyada" (Muujintii 19:16) si uu u dhiso dawlad sare oo adduunka ah oo uu quruumaha oo dhan ugu xukumo "ul bir ah." (Muujintii 19:15; 12:5) . . .

Maasiix soo dhawayn la'aan?

Laakiin bini'aadmigu farxad miyuu ku qaylin doonaa, oo ma ku soo dhaweyn doonaa farxad iyo raynrayn — xataa kaniisadaha Maasiixiyadda dhaqameed?

Ma yeeli doonaan! Way rumaysan doonaan, maxaa yeelay, midiidingadii beenta ahaan ee Shayddaan (2 Korintos 11:13-15) ayaa khiyaanay, inuu isagu yahay kan Masiixa ah. Kaniisadaha iyo quruumaha ayaa imaatinkiisa ka cadhoon doona (Muujintii 11:15 11:18), oo ciidamada millatarigu waxay dhab ahaantii isku dayi doonaan inay la dagaallamaan isaga si ay u baabbi'yaan (Muujintii 17:14)!

Quruumuhu waxay geli doonaan dagaalka ugu dambeeya ee dagaalkii saddexaad ee aduunka, iyagoo wajihi doona dagaalka Veruusaalem (Sek. 14:1-2) ka dibna Masiixu wuu soo noqon doonaa. Awood ka sarraysa ayuu "la dagaalami doonaa quruumahaas" isaga la dagaallamaya (aayadda 3). Isagu wuu wada jebin doonaa iyaga (Muujintii 17:14)! "Maalintaas cagtiisu waxay ku dul istaangi doonaan Buur Saytuun," oo masnafo aad u yar u jirta xagga bari ee Veruusaalem (Sek. 14:4). (Armstrong SW. *Mystery of the Ages*, 1984)

Baybalku wuxuu sheegayaa in Ciise soo noqon doono oo uu guulaysan doono, haddana qaar badan baa la dagaalami doona (Muujintii 19:19). Qaar badan ayaa sheegan doona (ku salaysan fahamka khaldan ee wax sii sheegidda Baybalka, laakiin qayb ahaan sababtoo ah nebiyo been ah iyo suufiyaal) in Ciise soo laabtay uu yahay kan ugu dambeeya ee Masiixa!

Waxa soo socda sidoo kale waxa ka socda Herbert Armstrong:

Diinta runta ah --Punta Ilaah oo lagu awood geliyo jacaylka Ilaah ee uu Ruuxa Quduuska ah bixiyo...

**FARXAD AAN LAGU
SHEEKAYN** karin ogaanshaha **Jlaah** iyo **Ciise**
Masiix — ogaanshaha **RUNTA** - iyo kulaylka
jacaylka **Jlaah** ee **Jlaah!**...

Waxbaridda kaniisadda **runta** ah ee **Jlaah** waa kuwa
"ku noolaanshaha **kelmad kasta**" ee **Kitaabka**
Quduuska ah...

Dadku waxay ka soo noqon doonaan **jidkii** wax lagu
siin lahaa oo waxay u noqon doonaan **jidka** jacaylka -
Jlaah.

Abaxnimo cusub ayaa hadda **dhulka** qabsan doonta!
(ibid)

Abaxnimada **CIASAB** waa **Boqortooyada** **Jlaahay**. **Ku**
dhawaaqida in **ilbaxnimo** cusub ay imanayso oo ay jacayl ku
salaysan tahay waa qayb weyn oo ka mid ah waxa **injiilka**
dhabta ah ee **boqortooyada** **Ciise** iyo **xertiisa** ay bareen. **Taasi**
waa wax aan ku wacdinno kaniisadda **sii socota** ee **Jlaah**.

Herbert **Armstrong** waxa uu **xaqiiqsaday** in **Ciise** uu **barayay**
in **bulshada** **bini'aadamka**, **xitaa** **marka** ay u **malaynayso** inay
doonayso inay **addeecdo**, ay **diiday** '**habka** **bixinta**' **nolosha**, **habka**
jacaylka. **Ku** dhawaad qofna uma eka inuu si sax ah u fahmay
muhiimada waxa **Ciise** baray.

Badbaadada **Ciise** waa qayb ka mid ah **injiilka**

Sadda qaar tan ilaa hadda **akhriyay** waxay u badan tahay inay
la yaaban yihiin **dhimashada** **Ciise** iyo **doorkii** **badbaadada**. **Saa**,

taansi waa qayb injiilka ka mid ah oo *Axdiga Cusub* iyo *Herbert W. Armstrong* ay labaduba wax ka qoreen.

Axdiga Cusubi wuxuu muujinayaa injiilka waxaa ka mid ah badbaadada xagga *Ciise*:

¹⁶ *Waayo, anigu injiilka ka xishoon maayo, waayo, waa u xoogga Ilaah xagga badbaadinta ku alla kii rumaysta, marka hore Yuhuudda, weliba Gariigta (Rooma 1:16).*

⁴ *Saddaba kuwii kala firidhsanaa meel walba ayay ku baxeen iyagoo wacdiyaya*

ereyga . ⁵ *Markaasaa Filibos wuxuu tegey magaalada Samaariya, oo wuxuu dadka ku wacdiyey Masiixa. ...* ¹² *Laakiin markay rumaysteen Filibos markuu ku wacdiyey waxyaalihii ku saabsanaa boqortooyada Ilaah iyo magaca Ciise Masiix, rag iyo dumarba waa la baabtiisay. ...* ²⁵ *Saddaba markay markhaati fureen oo ereygii Rabbiga ku wacdiyeen ayay Verusaalem ku noqdeen, iyagoo tuulooyin badan oo reer Samaariya ah ku wacdiyey injiilka.* ²⁶ *Markaasaa malaa'igtii Rabbigu waxay la hadashay Filibos.* ⁴⁰ *Markaasaa Filibos waxaa laga helay Asootos . Intuu dhex marayay, magaaloooyinka oo dhan ayuu dadka ku wacdiyey ilaa uu gaadhay Kaysariya. (Falimaha Rasuullada 8: 4,5,12,25,26,40)*

¹⁸ *oo wuxuu iyaga ku wacdiyey Ciise iyo sarakicidda. (Falimaha Rasuullada 17:18)*

³⁰ Markaasaa Bawlos laba sannadood oo dhan gurigiisii uu kirada ahaa joogay, oo wuxuu qaabilayay kuwii u yimid oo dhan isagoo aad u kalsoon ayuu ku wacdiyaya boqortooyadii Ilaah oo baraya waxyaalaha Rabbi Ciise Masiix ku saabsan, ninna ma diidin. (Falimaha Rasuullada 28:30-31)

A fiirso in wacdigu ka mid yahay Ciise iyo boqortooyada. Nasiib darrose, fahamka saxda ah ee injiilka Boqortooyada Ilaah wuxuu u janjeeraa inuu ka maqnaado waxbarista kaniisadaha Greco-Roman.

Dhab ahaantii, si uu nooga caawiyo inaan ka mid noqono boqortooyadaas, Ilaah aad buu u jeclaa aadanaha oo wuxuu u soo diray Ciise inuu inoo dhinto (Yooxanaa 3:16-17) oo wuxuu nagu badbaadiyay nimcadiisa (Efesos 2:8). Taasina waa qayb ka mid ah warka wanaagsan (Falimaha Rasuullada 20:24).

Injiilka Boqortooyada waa waxa dunidu u baahan tahay, laakiin ...

Nabadda oo loo shaqeeyo (Matayos 5:9) oo wanaag la sameeyo waa yoolal qiimo leh (cf. Galatiya 6:10). Hase yeeshee, hoggaamiyeyaal badan oo adduunka ah, oo ay ku jiraan kuwa diimeed, waxay rumaysan yihiin inay noqon doonto iskaashiga caalamiga ah ee aadanaha kaas oo keeni doona nabad iyo barwaaqo, oo aan ahayn Boqortooyada Ilaah. In kasta oo ay heli doonaan qaar ka mid ah guulo ku meel gaar ah, kaliya ma guulaysan doonaan, qaar ka mid ah dadaalkooda bini'adamka ayaa ugu dambeyntii keeni doona meeraha Earth ilaa heer ay ka dhigi doonto nolosha mid aan waarayn haddii Ciise uusan soo laaban si uu u dhiso Boqortooyadiisa. Bini'adamka oo dhulka

ku hagaajiya *Jlaah* la'aanteed waa injiil aan micne lahayn oo been ah (*Sabuurradii 127:1*).

Qaar badan oo aduunka ka mid ah ayaa isku dayaya in ay isku daraan qorshe caalami ah oo reer *Baabuloon* ah si ay u dajiyaan nidaam cusub oo caalami ah qarniga ^{21aad}. Tani waa wax ay *Xaniisadda sii socota* ee *Jlaah* cambaareysay tan iyo markii la aasaasay oo ay qorsheyneyso inay sii wado cambaareynta. Tan iyo markii *Shaydaanku* ku khiyaaneeyey *Xaawa* inay ku dhacdo qayb ka mid ah injiilkiisa ku dhawaad 6000 oo sano ka hor (*Bilowgii 3*), aadane badan ayaa rumaystay inay *Jlaah* ka aqoon badan yihiin waxa iyaga iyo adduunkaba ka dhigi doona mid wanaagsan.

Marka loo eego *Baybalka*, waxay qaadan doontaa isku-dar ah hoggaamiye ciidan oo *Yurub* ah (oo loo yaqaan *Boqorka Waqooyiga*, oo sidoo kale loo yaqaan *Bahalka Muujintii 13:1-10*) oo ay weheliso hoggaamiye diimeed (oo loo yaqaanno nebigii beenta ahaa, oo sidoo kale loo yaqaan *75E Ka geesta ugu dambeeya* iyo *bahalka laba geesoodka* ah ee *Muujintii 13:11-17*) oo ka yimid magaalada toddobada buurood (*Muujintii 17:9,18*) si loo keeno '*Baabuloon*' (*Muujintii 17 & 18*) nidaamka adduunka. In kasta oo aadanuhu u baahan yahay soo noqoshada *Masiixa* iyo aasaaska boqortooyadiisa, qaar badan oo adduunka ku nool ma dhegaysan doonaan fartiintan qarniga 21 -aad - waxay sii wadi doonaan inay rumaystaan noocyada kala duwan ee injiilka beenta ah ee *Shaydaanka*. Laakiin dunidu waxay heli doontaa markhaati.

Xusuuso inuu Ciise baray:

¹⁴ Oo injiilkan boqortooyada ayaa dunida oo dhan lagu waadiyi doonaa inuu marag u ahaado quruumaha oo dhan, dabadeedna ugudambaysta ayaa iman doonta. (*Matayos 24:14*)

Ogow in injiilka boqortooyadu uu dunida gaadhi doono isagoo marag ah, dabadeedna ugudambaysta ayaa iman doonta.

Waxaa jira dhowr sababood oo tan ah.

Mid waa in Ilaah doonayo in dunidu ay maqasho injiilka runta ah ka hor bilowga fitnada weyn (kaas oo lagu muujiyey *Matayos 24:21*). Saddaba, farriinta injiilka waa markhaati iyo digniin (cf. *Vexesqeel 3; Caamoos 3:7*). Waxay keeni doontaa beddelaadyo badan oo aan Yuhuudda ahayn ka hor inta uusan Ciise soo laaban (*Rooma 11:25*) iyo beddelaadyo ku filan oo aan ahayn kuwa aan Yuhuudda ahayn (*Rooma 9:27*) ka hor inta uusan Ciise soo noqon.

Mid kale ayaa ah in nuxurka fariintu ay noqon doonto mid liddi ku ah aragtida Bahalka soo kacaya, Boqorka awoodda Waqooyiga, oo ay weheliso nebiga beenta ah, kan ugu dambeeya ee Masiixa. Asal ahaan waxay ballanqaadayaan nabad iyagoo adeegsanaya dadaalka aadanaha, laakiin waxay u horseedi doontaa dhammaadka (*Matayos 24:14*) iyo halaag (cf. *1 Tesaloniika 5:3*).

Calaamooyinkii iyo yaababkii beenta ahaa daraaddood (*2 Tesaloniika 2:9*), inta badan dunidu waxay dooran doontaa inay rumaystaan beenta (*2 Tesaloniika 2:9-12*) beddelkii farriinta injiilka. Sababtoo ah cambaaraynta aan habboonayn ee Boqortooyada Ilaah ee kun-sano ee Katooliga Roomaanka,

Ortodokska bari, Lutherans, iyo kuwa kale, qaar badan ayaa si khalad ah u sheeganaya in farriinta injiilka kun sano ee Boqortooyada Ilaah ay tahay injiilka beenta ah ee la xidhiidha ka gees ah.

Masiixiyiinta Philadelphian ee naaminka ah (Muujintii 3: 7-13) waxay ku dhawaaqi doonaan injiilka kun sano ee boqortooyada iyo sidoo kale inay u sheegaan aduunka waxa hogaamiyaasha aduunka qaarood (oo ay ku jiraan bahalka iyo nebiga beenta ah) ay noqon doonaan ilaa.

Waxay taageeri doonaan inay u sheegaan adduunka fariinta ah in Bahalka, Boqorka Waqooyiga, oo uu weheliyo Nebi Been ah, oo ah kan ugu dambeeya ee Masiix, uu ugu dambeyntii burburin doono (oo ay weheliyaan qaar ka mid ah xulafadooda) USA iyo Anglo-the United Kingdom, Kanada, Australia, iyo New Zealand (Daniel 11:39) iyo in ay wax yar ka dib burburin doonaan isbahaysi Carabi/Islaam ah (Daanyeel 11:40-43), oo u shaqaynaya sida qalabka jinniyada (Muujintii 16:13-14), oo uu ugu dambeyntii la dagaallami doono Ciise Masiix markuu soo laabto (Muujintii 16:14; 19:19-20). Filadelfiyanka naaminka ah (Muujintii 3:7-13) waxay ku dhawaaqayaan in boqortooyadii kun-kunka sano ay dhowaan iman doonto. Tani waxay u badan tahay inay dhaliso daboolid badan oo warbaahin ah waxayna gacan ka geysan doontaa dhammaystirka Matayos 24:14. Annagu haddaan nahay Kaniisadda sii socota ee Ilaah waxaan diyaarinaynaa suugaan (afaf badan ah), ku daraya mareegaha, iyo qaadashada tillaabooyin kale si aan ugu diyaargarowno 'shaqada gaaban' (cf. Rooma 9:28) taasoo horseedi doonta go'aanka Ilaah in

Matayos 24: 14 si ku filan ayaa loo bixiyay markhaanti ahaan dhamaadka imanaysa.

' Injiilka beenta ah' ee ku dhawaaqaya hoggaamiyeyasha adduunka (laga yaabo in qaar ka mid ah 'cusub' ee hoggaamiyaha sare ee Yurub oo ay weheliyaan wadaad la tanaasulay oo sheegan doona nooc ka mid ah diinta Katooliga) ma jeeli taas - ma rabaan in dunidu ay barto waxa ay dhab ahaantii doonayaan. yeelo (oo xataa marka hore laftoodu ma rumaysan karaan, cf. Ishaqyaah 10:5-7). Iyaga iyo/ama taageerayaashooda waxay sidoo kale u badan tahay inay si been abuur ah u bari doonaan in Philadelphians-ka naaminka ahi ay qaadan doonaan caqiidada xagjirka ah (millenarianism) ee kan Masiixa soo socda. Wax kasta oo cambaarayn ah oo iyaga iyo/ama kuwa raacsan ay u sameeyaan Philadelphian naaminka ah iyo Kaniisadda sii socota ee Ilaah waxay dhalin doontaa cadaadis (Daniel 11: 29-35; Muujintii 12: 13-15). Tani waxay sidoo kale horseedi doontaa dhammaadka - bilawga Dhibaataada Weyn (Matayos 24:21; Daanyeel 11:39; Matayos 24:14-15; Daanyeel 11:31) iyo sidoo kale wakhtiga ilaalinta Filadelfiya ee naaminka ah. Masiixiyiinta (Muujintii 3:10; 12:14-16).

Bahalka iyo nebiga beenta ahi waxay isku daji doonaan xoog, dhaqaale xumo, calaamooyin, yaabab been ah, dil, iyo cadaadisyo kale (Muujintii 13:10-17; 16:14; Daanyeel 7:25; 2 Tesaloniika 2:9-10) . Masiixiyiinta ayaa ku weydiin doona:

¹⁰ Rabbiiyow, quduuska ah oo runow, ilaa goormaad xukumaysaa oo aad dhiiggayaga uga aargudaysaa kuwa dhulka deggan? (Muujintii 6:10)

Waayadii oo dhan, dadka Ilaah waxay is weydiinayeen, "Ilaah goormay noqon doontaa ilaa Ciise soo noqdo?"

In kasta oo aynaan garanayn maalinta ama saacadda, waxaan filaynaa inuu Ciise soo noqon doono (iyo Boqortooyada Ilaah ee kun-sannadeed ee la aasaasay) qarniga ^{21aad} oo ku salaysan Qorniinka badan (tusaale Matayos 24:4-34; Sabuuradii 90:4; Hoosheeca 6: 2; Luukos 21:7-36; Cibraaniyada 1:1-2; 4:4,11; 2 Butros 3:3-8; 1 Tesaloniika 5:4) qaybo ka mid ah kuwaas oo aynu hadda aragno inay rumoobeen.

Saddii Ciise uusan soo faragelin, dunidu waxay baabi'in doontaa nolosha oo dhan:

²¹ Waayo, markaas waxaa jiri doona dhib weyn sida mid aan jirin tan iyo bilowgii dunida ilaa hadda, mana jiri doonto weligeed. ²² Oo haddaan wakhtigaas la gaabin ninna ma uu badbaadeen. Laakiin kuwa la doortay aawadood ayaa wakhtigaas loo gaabin doonaa. (Matayos 24:21-22)

²⁹ Oo dhibta wakhtigaas dabadeed, kolkiiba qorraxdu waa madoobaan doontaa, dayaxuna ma iftiimi doono; xiddiguhu samada ka soo dhici doonaan, xoogagga cirkana waa la gariirin doonaa. ³⁰ Markaasaa calaamada Wiilka Aadanahu jannada ka muuqan doontaa, markaas ayay qolooyinka dhulka oo dhammu barooran doonaan, oo waxay arki doonaan Wiilka Aadanaha oo daruuraha cirka ku imanaya isagoo leh xoog iyo ammaan weyn. ³¹ Oo wuxuu soo diri doonaa malaa'igihisa oo wata buun weyn, oo kuwuu doortay ayay ka soo ururin

doonaan afarta jahood cirka meesha ugu fog ilaa meesheeda kale. (*Matayos 24:29-31*)

Boqortooyada Ilaahay waa waxa dunidu u baahan tahay.

Safiirada Boqortooyada

Waa maxay doorka aad ku leedahay Boqortooyada?

Sadda, haddii aad tahay Masiixi dhab ah, waa inaad u noqotaa safiir. Bal u fiirso wuxuu Rasuul Bawlos qoray:

²⁰ **Saddaba sidaas daraaddeed ergo baannu u nahay Masiix aawadiis, sidii isagoo Ilaah xaggayaga ka baryaya; (2 Korintos 5:20)**

¹⁴ **Saddaba istaag, idinkoo runta dhexda ku guntan, oo laabta laabta xaqnimada xidha, ¹⁵ oo cagaha ku xidha diyaargarowga injiilka nabadda. ¹⁶ oo weliba waxaad qaadataan gaashaanka rumaysadka, kaas oo aad ku awoodaysaan inaad ku wada baabbi'iso kan sharka leh fallaadihiisa ololaya. ¹⁷ Oo waxaad qaadataan koofiyadda badbaadada iyo seefta Ruuxa oo ah ereyga Ilaah. ¹⁸ Sad iyo goorba tukasho iyo duco oo dhan ku tukada Ruuxa, idinkoo ku soo jeeda dulqaadashada oo dhan iyo baryada quduusiinta ^{oo dhan}; Qarsoodiga injiilka, ²⁰ kan aan ergo u ahay oo silsilad ku xidhan. si aan geesinimo ugu hadlo sida igu waajibka ah. (Efesos 6:14-20).**

waa maxay safiir? *Merriam-Webster* waxay leedahay qeexida soo socota:

1 : ergay rasmi ah; *gaar ahaan* : wakiil diblumaansiyadeed oo darajada ugu sareysa ah oo loo aqoonsan yahay dowlad shisheeye ama madax-bannaani sida wakiilka deegaanka ee dawladiisa ama madax-bannaanideeda ama loo magacaabo hawl dublumaansiyadeed oo gaar ah oo inta badan ku meel gaar ah.

2 a : wakiil ama ergay idman

Saddii aad tahay **Masiixi** dhab ah, waxaad tahay ergey rasmi ah, **Masiixa** u ah! **Bal** u firso wuxuu **Rasuul Butros** qoray:

⁹ *Laakiinse* idinku waxaad tihii qarni la doortay, iyo wadaaddada boqorka, iyo quruun quduus ah, iyo dadkiisa gaarka ah, inaad naadisaan ammaanta kii gudcurka idiinka yeedhay oo idiinku yeedhay xagga nuurkiisa yaabka leh. ¹⁰ idinkoo mar aan ahayn dad, laakiinse haatan ah dadka **Jaah**, kuwa aan naxariista helin, laakiinse haatan naxariista leh. (1 **Butros** 2:9-10)

Masiixiyiin ahaan, waa inaan ka mid noqono quruun quduus ah.

Quruuntee baa hadda quduus ah?

Sagaag, hubaal midkoodna boqortooyooyinka aduunkan—laakin ugu danbayn waxay noqon doonaan qayb ka mid ah boqortooyada **Masiixa** (**Muujiintii** 11:15). **Waa** quruunta **Jaah** iyo boqortooyadiisa oo quduus ah.

Danjirayaal ahaan, sida caadiga ah kuma mashquulno siyaasadda tooska ah ee quruumaha adduunkan. *Laakiin* waa

inaan hadda u noolaano habka noloshaha ee *Alaah* (sidoo kale eeg buuga bilaashka ah ee laga heli karo www.ccoq.org ciwaankiisuna yahay: *Masiixiyiinta: Safiirada Boqortooyada Alaah, tilmaamaha Baybalka ee u noolaanshaha Masiixi ahaan*). Innagoo sidaas samaynayna, waxaynu si ka wanaagsan u baranaynaa sababta jidadka *Alaah* u wanaagsan yihiin, si aynu boqortooyadiisa ku noqonno boqorro iyo wadaaddo oo aynu *Masiix* kula xukunno dhulka.

⁵ *Kan* ina jecladay oo dembiyadeenna dhiiggiisa inagu maydhay, ⁶ oo boqorro iyo wadaaddo nooga dhigay *Alaaha* ah *Aabbihiis*, isaga ammaanuu ha u ahaato iyo dowladnimo weligeed iyo weligeedba. *Aamiin.* (*Muujintii 1: 5-6*)

¹⁰ *Oo* waxay naga dhigteen boqorro iyo wadaaddo *Alaahayo*; *Dhulkana* boqor baannu ku ahaan doonnaa. (*Muujintii 5:10*)

Mid ka mid ah dhinac mustaqbalka ee taas ayaan noqon doonta bari doona kuwa dhimanaya inay ku socdaan waddooyinka *Alaah*:

¹⁹ *Waa*yo, dadku *Siyoon* bay *Yerusaleem* degganaan doonaan. *Mar* dambe ma aad ooyi doontid. *Aad* buu kuugu roonaan doonnaa codka qayladaada; *Markuu* maqlo wuu kuu jawaabi doonnaa. ²⁰ *Oo* in kastoo *Rabbigu* ku siiyo kibista dhibaataada iyo biyaha dhibka, haddana macallimiintaadu mar dambe gees uma dhaqaaqi doonaan, laakiinse indhihiinnu waxay arki doonaan macallimiintaada. ²¹ *Oo* dhegahaagu waxay gadaashaada ka maqli doonaan eray leh, *Jidkii* waa kan ee ku socda,

oo mar alla markaad bidixda u leexataanba. (*Yshacyaah 30:19-21*)

Jyadoo ay taasi wax sii sheegid u tahay boqortooyadii kun-sannadeedka, wakhtigan Masiixiyiintu waxay u baahan yihiin inay u diyaar garobaan inay wax baraan:

¹² ... wakhtigan waa inaad macalimiin noqotaan (*Cibraaniyada 5:12*)

¹⁵ Laakiin Rabbiga *Maaha* ah qalbiyadiinna guduus kaga dhiga, oo mar walba diyaar u ahaada inaad u jawaabto nin kasta oo wax idin weyddiiya sababta rajada idinku jirta oo qabow iyo cabsi leh (1 *Butros 3:15, XJV*).

Baybalku wuxuu muujinayaa in qaar badan oo ka mid ah Masiixiyiinta aaminka ah ay wax yar ka hor bilowga fitnada Wayn, ay bari doonaan qaar badan:

³³ Oo kuwa dadka garanaya waxay wax bari doonaan kuwo badan (*Danyeel 11:33*).

Saddaba, barashada, nimcada iyo aqoonta ku koraan (2 Butros 3:18), waa wax ay tahay inaan hadda samayno. Qayb ka mid ah doorka aad ku leedahay Boqortooyada Maahay waa inaad awood u leedahay inaad wax barato. Iyo kuwa aaminka badan, Philadelphian (Muujintii 3:7-13), Masiixiyiinta, tani waxay sidoo kale ka mid noqon doontaa taageeridda markhaatiga injiilka ee muhiimka ah ka hor intaanay bilaaban boqortooyadii kun-sano (cf. Matayos 24:14).

Ka dib markii Boqortooyada Ilaah la dhiso, dadka Ilaah waxaa loo isticmaali doonaa in lagu caawiyo soo celinta meeraha burburay:

¹² **Kuwa idinka mid ah waxay dhisi doonaan meelihii burburay ;
Waxaad kor u qaadi doontaa aasaaska qarniyada badan;
Oo waxaa laguugu yeeri doonaa Dib-u-habeeyaha
Jebinta, Soo Celinta Waddooyinka lagu Degto.
(Ishacyaah 58:12)**

Saddaba, dadkii Ilaahay wakhtigan ku noolaa jidka Eebbe ayaa dadka u sahli doona inay ku noolaadaan magaalooyinka (iyo meelo kale) inta lagu jiro wakhtigan soo celinta. Dunidu waxay noqon doontaa runtii meel ka wanaagsan. Waa inaan hadda ergo u noqonno Masiixa, si aan sidoo kale ugu adeegno boqortooyadiisa.

Fariinta Injiilka runta ah waa wax isbedeli

Ciise wuxuu yidhi, Saddaad ereygayga ku sii socotaan , runtii waxaad tihiin xertayda. 32 Oo waxaad garan doontaan runta, runtiina waa idin xorayn doontaa" (Yooxanaa 8:31-32). Ogaanshaha runta ku saabsan injiilka Boqortooyada Ilaah waxay naga xoraysaa inaan ku xayirno rajada beenta ah ee dunidan. Waxaan si geesinimo leh u tangeeri karnaa qorshe shaqaynaya—Qorshaha Ilaahay! Shaydaanku wuu khiyaaneeyey dunida oo dhan (Muujiintii 12:9) Boqortooyada Ilaahayna waa xalka runta ah. Waxaan u baahanahay inaan u istaagno oo u doodno runta (cf. Yooxanaa 18:37).

Fariinta injiilka ayaa ka badan oo ku saabsan badbaadada shakhsi ahaaneed. War wanaagsan oo boqortooyadii Ilaah waa inuu mid wakhtigan beddelaa:

² Sa u ekaanina dunidan, laakiin ku beddelma cusboonaanta maankiinna si aad u habsataan waxa Ilaah doonayo oo wanaagsan oo isagu ku farxo oo kaamilka ah. (Rooma 12:2)

Masiixiyiinta runta ah waxaa loo beddelaa inay u adeegaan Ilaah iyo kuwa kale:

²² Addoommadow, wax walba ku addeeca sayidyadiinna xagga jidhka, ha ahaanina kuwa indhaha ka shaqeeya sida kuwa dadka ka farxiya, laakiin qalbi daacad ah oo Ilaah ka cabsada. ²³ Oo wax kasta oo aad samaysid, si daacad ah u sameeya sida aad Rabbiga ugu samayn doontaan dadka, ²⁴ idinkoo og inaad xagga Rabbiga ka heli doontaan abaalkii dhaxalka; waayo, waxaad u adeegtaan Rabbiga Masiixa. (Kolosaay 3:22-24)

²⁸ Saddaba innagoo helayna boqortooyo aan la gariirin karin, aynu nimco yeelanno, si aynu Ilaah ugu adeegno si uu aqbalo innagoo cibaando iyo cibaando leh. (Cibraaniyada 12:28)

Masiixiyiinta runta ah waxay u nool yihiin si ka duwan tan dunida. Waxaan aqbalnaa heerarka Ilaahay ee ka sarreeya kuwa adduunka waxa xaq iyo qalad ah. Kan xaq ahu rumaysad buu ku nool yahay (Cibraaniyada 10:38), sida ay rumaysadka u baahan tahay si uu ugu noolaado jidka Ilaah wakhtigan. Masiixiyiinta waxaa loo tixgalin jiray inay ka

duwan yihiin dunida ay ku nool yihiin, sidaa darteed hab-nololeedkooda waxaa lagu tilmaamay "Jidka" Axdiga Cusub (Salimaha Pasuullada 9:2; 19:9; 24:14,22). Duniidu waxay ku nool tahay naf jeclaysi, oo ku hoos jira shaydaanka, waxa loo yaqaan "dariiqii Qaabiil" (Yuud. 11).

Injiilka Boqortooyada Ilaah waa farriin xaqnimo, farxad iyo nabad ah (Rooma 14:17). Erayga nebiyadii, sida saxda ah loo fahmay, waa mid nasteeexo leh (cf. 1 Korintos 14:3; 1 Tesaloniika 4:18), gaar ahaan marka aynu daawano duniidu oo burbursan (cf. Luukos 21:8-36). Sabka nolosha Masiixiyiinta ee runta ahi waxa ay horseedaa badin xagga ruuxa ah iyo barakooyinka jidhka (Markos 10:29-30). Tani waa qayb ka mid ah sababta kuwa ku nool ay u fahmaan in duniidu u baahan tahay Boqortooyada Ilaah. Masiixiyiintu waa safiirrada Boqortooyada Ilaahay.

Masiixiyiintu waxay rajadayada saaraan ruuxa, ma aha kuwa jidhka ah, in kastoo aynu ku nool nahay adduun jidheed (Rooma 8:5-8). Waxaan leennahay "rajada injiilka" (Kolosaay 1:23). Tani waa wax ay Masiixiyiintii hore fahmeen in gaar badan oo maanta Ciise sheeganaya aysan si dhab ah u fahmin.

6. *Kuyakuywan yakikuqmi payqa munanmi huchanchik pampach asuchkankichik...*

Kaniisadaha Greco-Roman waxay aaminsan yihiin inay baraan dhinacyada Boqortooyada Ilaah, laakiin ay dhib ku qabaan inay si dhab ah u fahmaan waxa dhabta ah. Tusaale ahaan, The Catholic Encyclopedia ayaa tan baraya boqortooyada:

Masiixa... Marxalad kasta oo uu wax bari doono imaatinka boqortooyadan, dhinacyo kala duwan leh, macneheeda saxda ah, qaabka lagu gaadhayo, waxay ka dhigtaa udub dhexaadka hadalladiisa, sidan darteed hadalkiisa waxa loogu yeedhaa " injiilka ee boqortooyada"...waxay bilaabeen inay kiniisadda uga hadlaan sidii "boqortooyadii Ilaah"; cf. Col., J, 13; 1 Thess., ii, 12; Apoc., J, 6, 9; v, 10, iwm ... waxa ay la macno tahay Kaniisada oo ah hay'ad Rabbaani ah... (Pope S. Kingdom of God. The Catholic Encyclopedia, Volume VJJJ. 1910).

Inkasta oo kuwa kor ku xusan ay tilmaamayaan "Col., J, 13; 1 Thess., ii, 12; Apoc., J, 6, 9; v, 10," haddii aad kor u fiiriso, waxaad ogaan doontaa in mid ka mid ah aayadahaas uusan waxba ka sheegin kaniisaddu inay tahay Boqortooyada Ilaah. Waxay barayaan rumaystaynasha inay ka mid noqon doonaan Boqortooyada Ilaah ama inay tahay boqortooyada Ciise. Baybalku wuxuu ka digayaa in qaar badan ay bedeli doonaan injiilka ama u jeesan lahaayeen mid kale, oo aan run ahayn (Galatiya 1: 3-9). Nasiib darro, kuwo kala duwan ayaa sidaas sameeyay.

Ciise baray, "Anigu waxaan ahay jidka iyo runta iyo nolosha. Ninna Aabbaha uma yimaado, xaggayga maahdee" (Yooxanaa 14:6). Butros wuxuu baray, "Mid kale badbaadada lagama helo, waayo, ma jiro magac kale samada hoostiisa oo dadka dhexdooda loo bixiyey oo waajib inoogu ah inaynu ku badbaadno" (Falimaha Rasuullada 4:12). Butros wuxuu u sheegay Yuhuudda inay dhammaan rumaysad leeyihiin si ay u toobad keenaan oo ay Ciise u aqbalaan inuu badbaado (Falimaha Rasuullada 2:38).

Si ka duwan tan, Pope Francis wuxuu baray in cawaaniyiin, Ciise la'aanteed, ay ku badbaadi karaan shuqullo wanaagsan! Waxa kale oo uu barayaa in Yuhuuddu ay badbaadi karaan iyaga oo aan aqbalin Ciise! Intaa waxaa dheer, isaga iyo qaar Greco-Roman ah ayaa sidoo kale u muuqda inay tixgeliyaan in nooca aan kitaabiga ahayn ee 'Maryan' uu fure u yahay injiilka iyo sidoo kale fure u ah midnimada iyo midnimada diimaha dhexdooda. Nasiib darrose, iyaga iyo kuwa kaleba ma fahmaan muhiimada Ciise *NO* injiilka runta ah ee Boqortooyada Naah. Qaar badan ayaa kor u qaadaya injiilka beenta ah.

Kuwo badan ayaa jecel inay ku socdaan aragga oo ay rumaystaan adduunka. Axdiga Cusubi waxa uu barayaa in Masiixiyiintu ay tahay in ay kor eegaan:

² Waxyaalaha sare ha ka fikirina, ha ka fikirina waxyaalaha dhulka yaal. (Kolosay 3:2)

⁷ Waayo, waxaynu ku soconnaa rumaysadka ee kuma soconno aragga. (2 Korintos 5:7)

Hase yeeshee, Pope Pius XI wuxuu asal ahaan baray inuu ku socdo aragiisa kaniisaddiisa:

Kaniisadda Kaatooligga...waa boqortooyada Masiixa ee dhulka. (Pius's enclical Quas Primas).

Shabakadda *Catholic Bible101* waxa ay leedahay, " Boqortooyada Ilaah waxa dhulka ku dhisay Ciise Masiix sannadkii 33 AD, oo u samaysan qaabka Kaniisaddiisa, oo uu hoggaamiyo Peter... Kaniisadda Kaatooliga." Saddana Boqortooyada Ilaahay ee kun-sannadeedka halkan ma joogto mana aha Kaniisadda Rooma, laakiin waxay ahaan doontaa dhulka. Inkasta oo kaniisadda runta ah ee Ilaah ay leedahay "furaanasha boqortooyada" (Matayos 16:19), kuwa sheeganaya kaniisad inay tahay boqortooyada "waxay qaateen furihii aqoonta" (Luukos 11:52).

Kaniisadda Rome waxay aad u baratnaa si adag oo ka dhan ah Boqortooyada Eebbe ee kun-sannadeedka adduunka ee dhowaan imanaysa in ay asal ahaan tahay "caqiidada ka geesta ah" ee ku taxan Catechismka rasmiga ah ee Kaniisadda Kaatooliga :

676 Xhiyaanada Masiixa ka geesku waxay mar hore bilawday in ay samaysato aduunka mar kasta oo sheegashada la sameeyo si loo ogaado taariikhda dhexdeeda rajada Masiixa taas oo la xaqiijin karo oo kaliya wixii ka baxsan taariikhda iyada oo loo marayo xukunka eschatological. Kaniisadu waxay diiday xitaa qaababka wax laga beddelay ee been-abuurkan boqortooyada ee ku imanaysa magaca millenarianism... (Catechism of the Catholic Church. Imprimatur Potest

+ Joseph Cardinal Ratzinger. *Labo maalmood, NY*
1995, p. 194)

Masiib darrose, kuwa taas ku heshiiga waxay la kulmi doonaan dhibaatooyin waaweyn ku dhawaaqida injiilka Boqortooyada Ilaah dhamaadka dhamaadka. Qaar ayaa qaadan doona

xunxun oo ka dhan ah kuwa ku waadiya (Daanyeel 7:25; 11:30-36). Laakiin, waxaad u malayn kartaa, dhammaan kuwa sheeganaya Ciise Rabbi ahaan miyaanay ku jiri doonin boqortooyada? Maya, ma ahaan doonaan. U fiirso wuxuu Ciise yidhi:

Ma aha mid kasta oo igu yidhaahda, Rabbow, Rabbow, kuwa boqortooyadii jannada gelayaa, laakiin ^{kii} sameeya doonista Aabbahayga jannada ku jira. ²² Maalintaas qaar badan ayaa igu odhan doona, Sayidow, Rabbow, miyaannan magacaaga wax ku sii sheegin, oo miyaannan magacaaga jinniyo ku saarin, oo miyaannan magacaaga yaabab badan ku samayn? ²³ Oo markaasaan ku odhan doonaa, Weligay idinma aqoon; iga taga, kuwiinna dembidhaafka ahow. (Matayos 7:21-23)

Rasuul Bawlos wuxuu xusay in "qarsoodi sharci-darrada" ay "mar horeba shaqaynaysay" (2 Tesaloniika 2: 7) waqtigiisii. Sharci-darradani waxay sidoo kale la xiriirtaa wax Kitaabka Quduuska ah ka digayo wakhtiga ugu dambeeya ee lagu magacaabo "qarsoodi, Baabuloon weyn" (Muujintii 17:3-5).

"Sirta sharci-darrada" waxay la xiriirtaa Masiixiyiinta sheegta kuwaas oo aaminsan inaysan u baahnayn inay xajiyaan

sharciga *Tobanka Amar ee Ilaah*, iwm. iyo/ama ay jiraan waxyaabo badan oo ka reeban oo la aqbali karo sharciga, markaa in kastoo ay u malaynayaan inay haystaan nooc ka mid ah sharciga *Ilaahay*, ma ilaalinayaan nooc *Masiixiyadda* ah oo *Ciise* ama *vasuulkiisu* ay u aqoonsan lahaayeen inay sharci tahay.

Greco-Romani waxay la mid yihiin *Farrisiintii* jebisay amarradii *Ilaah*, laakiin waxay ku andacodeen caadooyinkooda mid la aqbali karo—*Ciise* wuu diiday habkaas (*Matayos 15:3-9*)! *Ishacyaah* wuxuu kaloo ka digay in dadka *Ilaah* sheeganaya ay ku caasiyoobaan sharcigiisa (*Ishacyaah 30:9*). *Xacdoonkan* sharci-darrada ah waa wax aan, murugo leh, tan aragno ilaa maantadan la joogo.

Mid kale oo "qarsoodi ah" waxay u muuqataa in *Kaniisadda Rome* ay u muuqato inay naaminsan tahay in ajandayaansheeda militariga ah iyo ajandayaasha diimaha ay u horseedi doonaan nabad iyo nooca aan kitaabiga ahayn ee *Boqortooyada Ilaah* ee dhulka. *Qorniinku* wuxuu ka digayaa midnimada soo socota ee ecumenical kaas oo uu barayo, dhowr sano, waxay noqon doontaa mid guuleysta (xusuusnow: *New Jerusalem Bible*, turjumaadda *Catholic*-la ansixiyay, waa la muujiyay):

⁴ *Oo* waxay u sujuudeen masduulaagii hortiisii, maxaa yeelay, isagu wuxuu amar siiyey bahalkii; *Oo* waxay u sujuudeen bahalkii hortiisa, oo waxay yidhaahdeen, *Bal yaa* bahal la mid ah? *Yaa* la dagaalami kara? ⁵ *Oo* bahalkii waxaa loo oggolaaday inuu afkiisa ku hadlo faankiisa iyo caytankiisa, oo wuxuu sii jirayaa laba iyo afartan bilood; ⁶ *Oo* wuxuu caayay *Ilaah*, iyo magiciisa, iyo teendhadiisa jannada, iyo kuwa halkaas magangalka

ah oo dhan. ⁷ Oo waxaa loo oggolaaday inuu la dagaallamo quduusiinta oo uu ka adkaado; ⁸ oo dadka dunida oo dhammuna way caabudi doonaan, kaas waxaa weeye, mid kasta oo aan magiciisa lagu qorin kitaabka nolosha ee Wanka allabariga tan iyo aasaaskii dunida. ⁹ Ku alla kii wax maqli karaa ha maqlo: ¹⁰ Kuwa maxaabiisnimada loo haysto; Kuwii seef lagu layn doonaa, oo seef baa lagu layn doonaa. Tani waa sababta quduusiintu ay tahay inay lahaadaan dulqaad iyo iimaan. (Muujintii 13:4-10 , NJB)

Baybalku waxa uu ka digayaa wakhtiga dhamaadka Midnimada Baabuloon:

¹ Markaasaa waxaa ii timid oo ila hadashay toddobadii malaa'igood oo haystay toddobada fijaan, oo waxay igu tidhi, Kaalay oo waxaan ku tusi doonaa ciqaabta dhillada weyn oo biyaha badan ag fadhiisata, ² ay la socdaan boqorrada dunida oo dhammu. Way dhillaysteen, oo dadyowga dunida ku nool oo dhan ka dhigay khamrigii sinadeeda. ³ Oo Ruuxa wuxuu i geeyey meel cidla ah, oo waxaan halkaas ku arkay naag fuushan bahal cas, oo wuxuu lahaa toddoba madax iyo toban gees, oo waxaa kaga qornaan wax caytan ah. ⁴ Oo naagtuna waxay xidhnayd dhar guduudan iyo casaan ah, oo waxaa ku sharraxnayd dahab, iyo jowhar iyo luul, oo waxay haysatay koob khamri ah oo ay ka buuxaan wasakhdii dhillanimadeedii; ⁵ Oo wejigeedana waxaa ku qornaan magac sir ah, oo leh, Baabuloon tii weynayd, oo ah hooyada dhillooyinka oo dhan iyo waxyaalaha nijaasta ah oo dhulka yaal oo dhan . ⁶ Oo haddana waxaan arkay

inay ku sakhraansan tahay dhiiggii quduusiinta iyo dhiiggii kuwii Ciise u shahiiday; oo markaan iyadoo arkay ayaan dhammaanteed garan waayay. (Muujintii 17:1-6 , *NJB*)

⁷ *naasu* waxay u baahan tahay xigmad. Toddobada madax waa toddobada buurood oo ay naagtu ku dul fadhiisato . . .¹⁸ Oo naagtii aad aragtay waa magaalada weyn oo u talisa taliyayaasha dhulka oo dhan. (Muujintii 17:9 , 18 , *NJB*)

¹ Wax dabadeed waxaan arkay malaa'ig kale oo samada ka soo degaysa, iyadoo amar weyn la siiyey. Dhulku wuxuu la dhalaalay ammaantiisa. ² Oo intuu codkiisii kor ugu qaaday ayuu yidhi, Baabuloon waa dhacday, oo waxaa dhacday Baabuloontii weynayd , oo waxay hoy u noqotay ruux kasta oo wasakh ah iyo haad wasakh ah oo la naco. ³ Quruumihii oo dhammu waxay ku wada cabbeen khamrigii dhillanimadeeda. Boqor kasta oo dhulka joogaa wuu ka dhillaystay iyadoo, oo baayacmushtari kastaa waa ka dhillaystay dhillanimadeeda. ⁴ Oo haddana waxaa samada ka hadlay cod kale; Waxaan maqlay iyadoo la leeyahay, Dadkaygiyow, ka soo baxa iyada, yaan dembigeeda qayb ka qaadan oo aydnaan belaayo isku mid ah qaadin . ⁵ Dembiyadeedu waxay soo gaadheen samada, oo Naah waa maankiisa maanka ku hayaa. ⁶ Waa in la siiyaan labanlaab lacagtii ay ku soo rogtay. Waa inay haysataa koob labanlaaban oo xoog badan oo isku darkeeda ah. ⁷ Mid kasta oo ka mid ah faankeeda iyo rayraynteedaba waa inay la mid tahay jidh-dil iyo xanuun. Waxa la ii

caleemo saaray sidii boqorad, waxay ila tahay; Anigu carmal ma ihi, oo taesina ma garan doono. ⁸ Waayo, maalin qudha waxaa iyada ku soo kor dhici doona belaaqooyin iyo cudurro iyo murug iyo abaar. Waa lagu gubi doonaa dhulka. Rabbiga Jaaha ah oo iyada xukumay waa xoog badan yahay. ⁹ Oo waxaa iyada u barooran doona boqorrada dunida oo iyada la dhillaystay oo raaxaysi la yeeshay. Waxay arkaan qiiga markay gubanayso, (Muujintii 18:1-9, *NJB*)

Sekaryaah, Baybalku wuxuu ka digayaa Baabuloon imanaysa wuxuuna muujinayaa in midnimada saxda ahi aanay dhici doonin ilaa uu Ciise soo noqdo ka dib:

¹⁰ Fiirso! Fiiri! Ka carara dalka woqooyi, Rabbigu wuxuu leeyahay, waayo, waxaan idinku kala firdhiyey afarta dabaylood oo samada. ¹¹ Fiirso! Siyoonay , baxso, oo haddeer la degto magaalada Baabuloon.

¹² Waayo, Rabbiga Saba'ood wuxuu leeyahay, Markii ammaanta la amray

Bal eeg , quruumihii adiga ku dhacay baan ahay, Ku alla kii ku taabto wuxuu taabtaa isha inanteeda. ¹³ Saddaba bal eega, gacantaydaan ku kor ruxruxi doonaa, oo waxaa dhici doona kuwii ay addoonsadeen. Oo markaas waxaad ogaan doontaan in Rabbigu i soo diray. ¹⁴ Magaalada Siyoonay, hees, oo reyree, waayo, hadda waxaan kuu imanayaa inaan dhexd joogo, ayaa Rabbigu leeyahay. ¹⁵ Oo maalintaas quruumo badan baa Rabbiga u soo jeedin doona. Oo iyagu waxay ahaan doonaan dadkiisa, oo dhexdaanday joogi doonaan. Markaasnaad

ogaan doontaan in *Rabbiga Saba'ood* ii soo kiin diray. ¹⁶
Rabbigu wuxuu hantiyi doonaa dadka *Yahuudah* oo
qaybtooda ku ah dalka quduuska ah, oo *Veruusaalemna*
wuxuu ka dhigi doonaa mid uu doortay. (*Sekariyaah*
2:10-16 , *NJB*; qormada *KJV* / *NKJV*
aayadaha waxay ku taxan yihiin *Sakariyaah* 2:6-12)

Dhaqdhaqaaqyada diiniga ah iyo kuwa isku diimaha ah ee
Qaramada Midoobay, *Vatican-ka*, borotestaaan badan, iyo
hoggaamiyeyaasha *Ortodokska Bari* ay kor u qaadayaan si cad
Baybalku waa u cambaareeyay oo waa in aan la dhiirigelin.
Ciise wuxuu ka digay kuwa *sheeganaya* inay raacaan isaga oo
"kuwo badan khiyaanayn doona" (*Matayos* 24:4-5). *Ecumenism*
badan ayaan la xidhiidha "faraskii cad" ee *Muujiintii* 6: 1-2 (oo
aan ahayn *Ciise*) iyo dhilllo *Muujiintii* 17.

Sida Sakariyas, *Rasuul Bawlos* wuxuu kaloo baray in
midnimada runta ah ee rumaysadka aysan dhici doonin ilaa uu
Ciise soo noqdo ka dib:

¹⁵ ilaa aynu dhammaanteen ku wada midowno rumaysadka
iyo aqoonta *Wiilka Ilaah*, oo aynu samayno ninka
kaamilka ah oo si buuxda ugu bislaanaya *Masiixa*
qudhiisa. (*Efesos* 4:13 , *NJB*)

Kuwa aaminsan midnimadani waxay timaaddaa ka hor soo
laabashada *Ciise* waa khalad. *Dhab* ahaantii, markuu *Ciise*
soo noqdo, waa inuu burburiyaa midnimada quruumaha isaga ka
gees ah:

^{11:15} *Markaasaa* malaa'igtii toddobaad ayaan ka
dhawaajisay, oo waxaa samada laga maqlay codad,

iyagoo leh, Boqortooyadii dunidu waxay noqotay boqortooyadii Rabbigeenna iyo Masiixiisa, oo isna boqor buu ahaan doonaa weligiis iyo weligiis. ¹⁶ Markaasaa afar iyo labaatankii oday oo Ilaah hortiiisa fadhiiyey intay sujuudeen ayay dhulka ku taabteen wejigooda iyagoo Ilaah caabudaya ¹⁷ oo waxay ku yidhaahdeen, Rabbiyow Ilaaha Qaadirka ahow, waannu kugu mahad naqaynaa. Adigoo qaadanaya xooggaaga weyn oo bilaabaya boqortooyadaada. ¹⁸ Quruumihii way buuqeen, oo haatan waxaa la gaadhay wakhtigii aad aargudi lahaydeen, oo kuwii dhintayna la xukumi lahaa, iyo nebiyada addoommadaada ah, iyo quduusiinta, iyo kuwa magacaaga ka cabsada, yar iyo weynba, si loo abaalgudo. . Waxaa la gaaray waqtigii la baabi'in lahaa kuwa dhulka baabi'in lahaa. (Muujintii 11:15-18 , NJB)

^{19:6} Oo haddana waxaan maqlay wax u eg codkii dad badan oo u eg sanqadhii badda ama onkod weyn, oo waxay ku yidhaahdeen, Halleluuya. Boqortooyadii Rabbiga Ilaaheenna ah oo Qaadirka ah way bilaabatay; . . . ¹⁹ Markaasaan arkay bahalkii iyo boqorradii dunida oo dhan iyo ciidammadoodii oo isu soo wada ururay inay la diriraan kii fuushanaa iyo ciidankiisii. ²⁰ Laakiin bahalkii waa la maxbuusiyey, isaga iyo nebigii beenta ahaa oo cajaan'ibyada ku sameeyey bahalkii aawadiis, oo ay khiyaaneeyeen kuwii axdiga ku caasiyoobay calaamadii bahalka iyo kuwii caabuday sanamkiisa. Labadan iyagoo noolnool ayaa lagu dhex tuuray baddii dabka ahayd oo baaruud ahayd oo ololaysay . ²¹ Oo intii kale oo dhan waxaa lagu dilay seftii kii fuushanaa oo

afkiisa ka soo baxday, oo haaddii oo dhammuna hilibkoodii bay ku wada dhergeen. . . ^{20:4} Markaasaan arkay carshiyo ay ku fadhiistaan, oo waxaa korkooda la siiyey amar ay wax ku xukumaan. Waxaan arkay naftii kuwii madaxa looga gooyay inay Ciise u markhaati fureen iyo inay ereyga Ilaah ku wacdiyeen, iyo kuwii diiday inay caabudaan bahalkii ama sanamkiisii, oo aan aqbalin calaamadda wejigooda ama gaamahooda; way soo noolaadeen, oo kun sannadood ayay Masiix wax la xukumayeen. (Muujintii 19:6 , 19-21; 20:4, *NJB*)

U fiirso in Ciise uu ku qasbanaan doono inuu baabi'iyo ciidamada adduunka ee isaga ka gees ah. Markaas isaga iyo quduusiinta ayaa xukumi doona. Taasi waa marka ay jiri doonto midnimada saxda ah ee iimaanka. Nasiib darrose, qaar badan ayaa dhegaysan doona adeegayaal been ah oo wanaag u muuqda, laakiin aan ahayn, sidii Rasuul Bawlos uga digay (2 Korintos 11:14-15). Saddii wax badan ay si dhab ah u fahmi lahaayeen Kitaabka Quduuska ah iyo injiilka Boqortooyada Ilaah wax yar baa la dagaallami lahaa Ciise.

7. Punaykichikta munaspan payqa

*J*n kasta oo aadanuhu ay jecel yihiin inay u maleeyaan inaan aad u caqli badan nahay, waxaa jira xaddidyo fahamkeenna,

haddana Allaah "fahmkiisu waa mid aan dhammaad lahayn" (Sabuurradii 147:5).

Taasi waa sababta ay u qaadan doonto faragelinta Allaah si loo hagaajiyo meerahan.

In kasta oo qaar badan ay aaminsan yihiin Allaah, inta badan aadanuhu ma rabaan inay u noolaadaan siduu runtii faray. U fiirso kuwan soo socda:

' wuxuu ku tusay waxa wanaagsan; Oo bal maxaa Rabbigu ka doonayaa, inaad xaqnimo samayso, oo aad naxariista jeclaan oo aad si hoosaysa Allaahaaga ula socotid mooyane? (Miikaah 6:8)

In si khushuuc leh loola socdo Allaah maaha wax aadanuhu si dhab ah u rabay inuu sameeyo. Laga soo bilaabo wakhtigii Aadan iyo Xaawa (Bilowgii 3: 1-6), aadanuhu waxay doorteen inay isku halleeyaan naftooda iyo mudnaanta, oo ka sarreeya kaan Allaah, inkastoo amarradiisa (Baxniintii 20: 3-17).

Kitaabka Maahmaahyadu waxa uu dhigayaa:

Qalbigaaga oo dhan Rabbiga ku aamin, Oo waxgarashadaadana ha isku hallayn. Jidnakaaga oo dhan isaga ku qir, Oo isna waddooyinkaaga wuu toosin doonaa. ⁷ Indhahaaga caqli ha ku yeelanina; Rabbiga ka cabso oo xumaanta ka fogow. (Maahmaahyadii 3:5-7)

Haddana, dadka badidood si dhab ah uguma kalsoonaan doonaan Allaahay quluubtooda oo dhan ama ma sugi doonaan inuu isagu toosiyo tallaabooyinkooda. Kuwo badan baa waxay

yidhaahdaan waxay samayn doonaan waxa Jlaah doonayo, laakiin ma sameeyaan. Bani'aadamka waxaa khiyaaneeyey Shaydaanku (Muujintii 12:9) oo waxay u dhaceen damacyada dunida oo dhan iyo 'kibirka nolosha' (1 Yooxanaa 2:16).

Sidaan darteed, qaar badan ayaa la yimid dhaqankooda diineed iyo dawlado cilmaani ah, sababtoo ah waxay u maleynayaan inay ugu aqoon badan yihiin. Si kastaba ha ahaatee, kama ay toobad keeni doonaan (cf. Yeremyaah 10:23).

Taasi waa sababta aadanuhu ugu baahan yahay Boqortooyada Jlaah (cf. Matayos 24:21-22).

Bal u fiirsada barakada

Mid ka mid ah odhaahyada taxanaha ahaa ee sida aadka ah loo garanayey ee Ciise bixiyey waxa ka mid ahaa ammaanta, kuwaas oo uu ku sheegay *wadigiisii Buur Saytuun*.

Bal u fiirso qaar ka mid ah wuxuu yidhi:

³ Waxaa barakaysan kuwa xagga ruuxa ka masaakiin ah, Waayo , boqortooyada jannada iyagaa leh. ⁴ Waxaa barakaysan kuwa baroorta, waayo , waa la qalbiqabowjin doonaa. ⁵ Waxaa barakaysan kuwa camal qabow, waayo , dhulkay dhaxli doonaan. ⁶ Waxaa barakaysan kuwa xaqimada u gaajaysan oo u harradaysan, waayo, way dhergi doonaan. ⁷ Waxaa barakaysan kuwa naxariista leh, waayo , waa loo naxariisan doonaa. ⁸ Waxaa barakaysan kuwa qalbigoodu daahirka yahay, Waayo , Jlaah bay arki doonaan. ⁹ Waxaa barakaysan kuwa nabadda ka

shaqeeyaa, waayo, waxaa loogu yeedhi doonaa wiilashii
Ilaah. ¹⁰ Waxaa barakaysan kuwa xaqnimada aawadeed
loo silciyo, waayo, boqortooyada jannada iyagaa leh. (
Matayos 5:3-10)

Waxay ku jirtaa Boqortooyada Ilaah (cf. Markos 4:30-31),
oo inta badan loogu yeero Boqortooyada jannada ee Matayos
(cf. Matayos 13:31), halkaasoo ballamahan barakaysan lagu
oofin doono. Waxay ku jirtaa Boqortooyada Ilaah markii
ballanku u oofi doono kuwa camalka qabow inay dhulka dhaxli
doonaan, kuwa daahirka ahna ay arki doonaan Ilaah. Sugi
warka wanaagsan ee barakooyinka ku jira Boqortooyada
Ilaah!

Dariiqooyinka Ilaahay baa toosan

Runtu waxa ay tahay in Ilaah yahay jacayl (1 Yooxanaa 4:
8:16) Ilaahna ma aha naxriistiisa. Sharciyada Ilaah waxay
muujinayaan jacaylka Ilaah iyo deriskeenna (Markos 12:29-31;
Yacquub 2:8-11). Jidadka dunidu waa anaaninimo oo waxay ku
dhammaadaan dhimasho (Rooma 8:6).

**U fiiro in Baybalku uu tusayo Masiixiyiinta dhabta ah inay
dhawraan amarrada:**

¹ Ku alla kii rumaysta inuu Ciise yahay Masiixa,
Ilaah buu ka dhashay; ² Taas ayaynu ku garanaynaa
inaynu carruurta Ilaah jecel nahay, goortaynu Ilaah
jecel nahay oo aynu qaynuunnadiisa xajinno. ³ Waayo,
kanu waa jacaylka Ilaah, kaasoo ah inaynu
qaynuunnadiisa xajinno. Iyo amarradiisa

cusla . (1 Yooxanaa 5:1-3)

Dhammaan amarrada Ilaah waa xaqnimo (Sabuuradii 119:172). Jidadkiisu waa daahir (1 Tiitos 1:15). Nasiib darrose, qaar badan ayaa aqbalay noocyada kala duwan ee "sharci-darrada" mana garanayaan in Ciise uusan u iman inuu baabi'iyo sharciga ama nebiyada, laakiin inuu fuliyo iyaga (Matayos 5: 17), isagoo sharraxaya macnahooda dhabta ah oo ka balaadhinaya wax ka badan kuwa badan. fikirka (tusaale Matayos 5:21-28). Ciise wuxuu baray in "ku alla kii yeela oo bara, waxaa loogu yeedhi doonaa kan weyn boqortooyadii jannada" (Matayos 5:19)

Baybalku waxa uu barayaa in rumaysadka aan shuqullada lahayn uu meyd yahay (Yacquub 2:17). Kuwo badan ayaa sheeganaya inay raacaan Ciise, laakiin run ahaantii ma rumaysan doonaan waxbaristiisa (Matayos 7:21-23) umana dayan doonaan isaga sida ay tahay (cf. 1 Korintos 11:1). "Dembiga waa xadgudubka sharciga" (1 Yooxanaa 3:4, *KJV*) oo dhammaan way wada dembaabeen (Rooma 3:23). Si kastaba ha ahaatee, Baybalku wuxuu muujinayaa in naxariistu ay ku guulaysan doonto xukunka (Yacquub 2:13) sida Ilaah runtii dadka oo dhan u qorsheeyey (cf. Luukos 3:6).

Xalka aadamuhu, dariiqooyinka Eebbe ka sokow, ma shaqayn doonaan. Boqortooyada kun-sannadda, Ciise wuxuu ku xukumi doonaa "ul bir ah" (Muujintii 19:15), oo wanaag baa ka adkaan doona sida dadku ugu noolaan doonaan jidka Ilaah. Dhammaan dhibaatooyinka adduunku way jiraan sababtoo ah bulshooyinka adduunku waxay diidaan inay addeecaan Ilaah iyo sharcigiisa . Taariikhdu waxay muujinaysaa in aadanuhu aanu awood u lahayn inuu xaliyo dhibaatooyinka bulshada:

“Waaayo , in jidhka laga fikiraa waa dhimasho, laakiin ruuxa ka fikiraa waa nolol iyo nabad. ⁷ Maxaa yeelay, jidhka kaftantu waa cadownimo. Waaayo, ma hoos imanayso sharciga Ilaah, mana hoos iman karto. ⁸ Saddaba kuwa jidhka ku dhex jiraa kama farxin karaan Ilaah. (Rooma 8: 6-8)

Masiixiyiintu waa inay diiradda saaraan ruuxa, oo waxaa la siiyaa Ruuxa Ilaah inay sidaas sameeyaan wakhtigan (Rooma 8:9), inkasta oo ay jiraan itaal darrooyinkayada gaarka ah:

²⁶ Waaayo, walaalayaalow, waxaad aragtaan yeedhistiinnii inaan loogu yeedhin kuwo badan oo xagga jidhka xigmadda ku leh, ama kuwa xoogga badan, ama kuwo badan oo gobta ah. ²⁷ Laakiin Ilaah wuxuu doortay waxyaalaha nacasnimada ah ee dunida inuu ceebeeyo kuwa xigmadda leh; oo Ilaah wuxuu doortay waxyaalaha itaalka daran inuu ceebeeyo waxyaalaha waaweyn; ²⁸ Oo waxyaalaha dunida ugu hooseeya iyo waxyaalaha la quudhsado, Ilaah baa doortay iyo waxyaalaha aan jirinba inay baabbi'iyaan waxyaalaha jira, ²⁹ si aan ninna ugu faanin hortiisa. ³⁰ Laakiin isagaad ku jirtaan Ciise Masiix kan inoo noqday xigmadda xagga Ilaah, iyo xaqnimada, iyo quduusnaanta, iyo madaxfurashada , ³¹ in sida qoran, Kii faanaa, Rabbiga ha ku faano. (1 Korintos 1:26-31)

Masiixiyiintu waa inay ku faanaan qorshaha Ilaah! Sadda waxaynu ku soconnaa rumaysad (2 Korintos 5:7), annagoo kor ku eegayna (Kolosaay 3:2) rumaysad (Cibraaniyada 11:6). Waxaan ku barakoobi doonnaa xajinta amarrada Ilaah (Muujiintii 22:14).

Waa maxay sababta Injiilka Boqortooyada Ilaah?

Protestants waxay u muuqdaan inay dareemaan in mar ay aqbaleen Ciise inuu yahay badbaadiye, inay raadiyeen Boqortooyada Ilaah. Catholics waxay aaminsan yihiin kuwa la baabtiisay, xitaa sida dhallaanka, waxay galeen kaniisaddooda sida boqortooyada. Catholics iyo Orthodox bari waxay u muuqdaan inay u maleynayaan in iyada oo loo marayo karaamada, iwm, ay raadinayaan boqortooyada Ilaah. Salka Masiixiyiintu tahay in la baabtiiso, Greco-Roman-Protestants waxay u muuqdaan inay eegaan adduunka si ay u xalliyaan dhibaatooyinka aadanaha. Waxay u janjeeraan inay diiradda saaraan dhulka (cf. Rooma 8:6-8).

Marka hore doonista Boqortooyada Ilaah (Matayos 6:33) waa inay u ahaato hadaf nolosha Masiixiyiinta ah. Sadafka, ma aha in la eego adduunka xalalka, laakiin in la eego Ilaah iyo jidadkiisa. Marka wanaagsan ee Boqortooyada Ilaah ayaa nolosheena beddela.

Baybalku wuxuu sheegayaa in Masiixiyiintu ay la xukumi doonaan Ciise, laakiin ma ogtahay in taasi macnaheedu tahay in Masiixiyiinta dhabta ah ay si dhab ah u xukumi doonaan magaalooyinka? Ciise baray:

¹² Nin madaxda ah ayaa dal fog tegey inuu boqortooyo soo helo oo soo noqdo. ¹³ Markaasuu wuxuu u yeedhay toban addoommadiisii ka mid ahaa, oo u dhiibay toban mina, oo ku yidhi, Ku baayacmushtareeya ilaa aan imaado. ¹⁴ Laakiinse dadkii magaaladiisii ayaa nebaaday, oo ergo bay u direen, iyagoo leh, dooni mayno ninkan inuu boqor noo ahaado.

¹⁵ Oo waxay noqotay markuu soo noqday oo uu alaabtii qaatay

Boqortooyadii, dabadeed wuxuu ku amray addoommadii uu lacagta u dhiibay in loo yeedho, si uu u ogaando nin kasta intuu ka faa'iiday baayacmushtarka. ¹⁶ Kii hore ayaan yimid isagoo leh, Macallimow, minahaagii waxaa laga faa'iiday toban mina. ¹⁷ Oo isna wuxuu ku yidhi, Si wanaagsan baad yeeshay, addoon yahow wanaagsan; Wax yar ayaad aamin ku ahaydeen, haddaba toban magaalo u sarree. ¹⁸ Markaasaa kii labaad yimid isagoo leh, Macallimow, minahaagii waxaa laga faa'iiday shan mina. ¹⁹ Oo isna wuxuu ku yidhi, Adiguna shan magaalo u sarree. (Luukos 19:12-19)

Ka aamin waxa yar oo aad hadda haysato. Masiixiyiintu waxay heli doonaan fursad ay ku xukumaan magaalooyinka dhabta ah, boqortooyo dhab ah. Ciise wuxuu kaloo yidhi, "Abaalkaygu wuu ila jiraa inaan mid kasta u bixiyo sida shuqulkiisu yahay" (Muujintii 22:12). Ilaah wuxuu leeyahay qorshe (Ayuub 14:15) iyo meel (Yooxanaa 14:2) kuwa si dhab ah isaga uga jawaabi doona (Yooxanaa 6:44; Muujintii 17:14). Boqortooyada Ilaahay waa dhab oo waxaad noqon kartaa qayb ka mid ah!

Bilowgii 2016, joornaalka *Sayniska* wuxuu lahaa maqaal cinwaan looga dhigay "Awoodda dadka" oo tilmaamaysa in sirdoonka maacmal ah iyo isku-ururinta ay xalin karaan "dhibaatooyinka sharka leh" ee soo food saaray aadanaha. Saddana, maqaalku wuu fahmi waayay xumaantu waxay tahay, iska daa sidii loo xalin lahaa.

Iskaashi, marka laga reebo raacitaanka hababka runta ah ee *Ilaah*, waa sidii loo fashilin lahaa qarniga 21st ^{sidii} ay dib ugu noqon jirtay daadadkii weynaa ka dib markii aadanuhu iska kaashadeen dhisitaanka munaaraddii *Baabel* (*Bilowgii 11: 1-9*).

Dhibaatooyinka adduunka ka jira, meelaha sida *Bariga Dhexe* (in kasta oo la filayo faa'iidooyinka ku meel gaarka ah, tusaale ahaan *Daniel 9:27a; 1 Tesaloniika 5:3*), ma xallin doono bini'aadamka - waxaan u baahanahay nabadda *Boqortooyada Ilaah* (*Rooma 14: 17*).

Dhibaatooyinka argagixisanimada caalamiga ah, in kasta oo la filayo in la helo, ma xallin doono (cf. *Yexesqeel 21:12*) kuwa lagu khiyaaneeyey ee *Qaramada Midoobay* (cf. *Muujintii 12:9*) — waxaan u baahanahay farxad iyo raaxada *Boqortooyada Ilaah*.

Dhibaatooyinka deegaanka laguma xallin doono iskaashi caalami ah, sida quruumaha dunidu ay gacan ka geysan doonaan burburinta dhulka (*Muujintii 11:18*), laakiin waxaa xallin doona *Boqortooyada Ilaah*.

Arrimaha ku saabsan sinada, ilmo iska soo rididda, iyo iibinta xubnaha jidhka bini'aadamka ma xallin doono *USA* (cf. *Muujintii 18:13*), laakiin waxaa lagu xallin doonaa *Boqortooyada Ilaah*.

Deynta baaxadda leh ee USA, UK, iyo quruumo kale oo badan ay haystaan laguma xallin doono dillaaliinta caalamiga ah, laakiin ugu dambeyntii (burburkii *Xabaquuq 2:6-8*) ee *Boqortooyada Ilaah*.

Jaahilnimada iyo xumaanta ma xallin doonto Qaramada Midoobay - waxaynu u baahanahay Boqortooyada Ilaahay. Iska hor imaadka diineed run ahaantii laguma xalin doono dhaq-dhaqaaq diimeed-diimeed kasta oo ku heshiyya badbaadada marka laga reebo Ciise runta ah ee Kitaabka Quduuska ah. Dembigu waa dhibka adduunka ka jira, taas aawadeed, waxaan u baahanahay allabarigii Ciise iyo soo laabashadiisa Boqortooyada Ilaah. Sayniska caafimaadka casriga ahi ma hayo dhammaan jawaabaha caafimaadka bini'aadamka - waxaan u baahanahay Boqortooyada Ilaah.

Arrimaha gaajada lagu xallin maayo noolaha hidda-sidaha wax laga beddelay kuwaas oo qaybo ka mid ah adduunka gelinaya khatarta macaluul sababta oo ah wax-soo-saarka dalagga oo dhici kara - waxaan u baahanahay Boqortooyada Ilaah.

Saboolnimada baaxadda leh ee ka jirta qaybo ka mid ah Afrika, Ansiya, iyo meelo kale, iyadoo laga faa'iidaydsanayo wakhtiga ugu dambeeya 'Baabuloon' (cf. Muujintii 18:1-19), ma xallin doonto dhibaataada faqriga-waxaan u baahanahay Boqortooyada Ilaah. Fikradda ah, Ciise ka sakow, bini-aadmigu wuxuu keeni karaa utopia 'xiligan shatka leh' waa injiil been ah (Galatiya 1:3-10).

Marxaladda kun-sano ee Boqortooyada Ilaahay waa boqortooyo dhab ah oo lagu dhisi doono dhulka. Waxay ku salaysnaan doontaa shuruucda jacaylka ee Eebbe iyo Ilaaha jecel ee hoggaamiye. Quduusiinta waxay Masiix la talin doonaan kun sano (Muujintii 5:10; 20:4-6). Boqortooyadan waxaa ku jiri doona kuwa run ahaantii ku jira Kaniisadda Ilaah, laakiin Qorniinku ma sheegayo in Boqortooyada Ilaah dhab ahaantii tahay Kaniisadda (Katooliga ama haddii kale).

Kaniisadda Rooma waxay ka soo horjeesatay waxbarista kunsannadii, ka dibna waxay si xoog leh uga soo horjeedaa farriinta injiilka ee Baybalka marka aynu ku sii dhowaanno dhammaadka. Tani waxay u badan tahay inay heli doonto daboolid warbaahineed oo muhiim ah taasoo caawin karta buuxinta Matayos 24:14.

Tukupay phasiinpin Diospa Reinonqa kanqa 'Diosmanta hanaq pachamanta uraykamuq Mosoq Jerusalén' (Apocalipsis 21:2). Manañam mana chanin ruwaykunaaqa kanqañachu, manañam llakikuyqa kanqañachu, manañam wañuyñachu kanqa.

Diospa Reinonmanta allin willakuykunata predicay entiendeypas ancha importanten Bibliapi. Ñawpa Rimanakuypi qillqaqkunam chaymanta yachachirqaku. Jesus, Pablo, Juan ima chaymanta yachachirkakuna. Mosoq Testamentomanta hawapi kawsaq aswan ñawpaq 'cristiano' sermonmi chaymanta yachachirqan. Iskay kaq siglo qallariypin Policarpo hinallataq Melito hina cristiano umalliqkuna chaymanta yachachirqanku. Ñoqayku Diospa Iglesia Continua nisqapi kunanmi yachachiyku. Vuyarisun Diospa Reinonmanta ñawpaq kaq yachachikuy kasqanmanta, chaymantan Biblia rikuchin Jesuspa predicasqan (Mar. 1:13. Chaymantapas kawsarimpusqanku qhepaman willasqanmi karqan (Hech. 1:3) —chaytan cristianokuna ñawpaqta maskhananku (Mateo 1:13). 6:33 nisqanman hina.

Evangelioqa manan Jesuspa kawsayninmanta wañuyinmantawanllachu. Jesuspa qatikuqin kunapiwan yachachisqanku evangeliomanta astawanqa rimaqmi Diospa gobiernon chayamunanmanta. Reinomanta allin

willakuykunapiqa Cristowan qespikuymi kashan, ichaqa runakunaq gobiernonkunaq tukukuyninmanta yachachiyapas (Apocalipsis 11:15).

Yuyariy, Jesusqa yachachirqanmi p'uchukay mana chayamunanta, Diospa gobiernonmanta allin willakuykunata kay pachaman willasqa kanankama, lliw suyukunaman testigo kananpaq (Mateo 24:14). Sinaspapas chay predicayqa kunanmi pasashan.

Allin willakuyqa kaymi: Diospa Reinonmi runakunapa sasachakuyninmanta allichanqa. Chaywanpas yaqa llapanmanta **MANAM** yanapayta munankuchu, nitaq uyariyta munankuchu, nitaqmi munankuchu chiqap kasqanta creeyta. Diospa Reinonqa wiñaypaqmi (Mateo 6:13), 'kay pachataq chinkapushan' (1 Corintios 7:31).

Diospa Reinonmanta cheqaq evangeliota willakuyqa, Diospa Iglesia Continua nisqapi kaqkunam anchatapuni qhawarinchis. Kallpanchakunchikmi Bibliapa tukuy yachachisqankunata yachachinapaq (Mateo 28:19-20), Diospa Gobiernonmantapas (Mateo 24:14). Chay gobiernota suyashaspanchismi Diospa ñanninkunata yachaspa qatikunanchis, cheqaq kaqpi iñiyta munaq runakunatapas sonqochananchis.

¿Manachu yanapanayki Diospa hamuq Reinonmanta allin willakuykunata willanapaq? ¿Creenkichu Diospa Reinonmanta allin willakuykunata?

Gaar ahaan bisha isambar sannad kasta

***Leedahay dawlad leh Gaar ahaan bisha isambar sannad kasta e fumaneha ho:
1036 W. Grand Avenue, Grover Beach, Kalifornië, 93433 USA;
paetukutuku www.ccoq.org.***

Gaar ahaan bisha isambar sannad kasta (CCOQ) Webwerwe

CCOQ.ASIA Sebaka sena se shebane le Asia.

CCOQ.JN E hāngai ana tēnei pae ki te hunga o Te indian heritage.

CCOQ.EU Hierdie webwerf is gerig op Europa.

CCOQ.NZ Sebaka sena se lebisitsoe New Zealand le ba bang ba nang le semelo sa batho ba Brithani.

CCOQ.ORG Koinei te paetukutuku matua o te *Gaar ahaan bisha isambar sannad kasta*. Dit dien mense op alle vastelande. Dit bevat artikels, skakels en video's.

CCOQ.CANADA.CA Sebaka sena se etselitsoe batho ba Canada.

CCOQ.Africa.ORG E pa ana tenei ki Nga Tangata O Awherika.

CDLWDES La Continuación de la Iglesia de Dios. Dit is die Spaanse taalwebwerf vir die *Gaar ahaan bisha isambar sannad kasta*.

PANINDAP Patuloy na Iglesya ng Diyos. Ena ke sebaka sa marang-rang sa Philippines *Gaar ahaan bisha isambar sannad kasta.* He mōhiōhio i roto i te reo ingarihi me *Te Tagalog.*

Nuus- en geskiedeniswebwerwe

COGWRITER.COM Sebaka sena sa marang-rang ke sesebelisona se sehola sa phatlalatsa 'me se na le litaba, lithuto, lingoliloeng tsa nalane, livideo le lintlha tsa boporofeta.

CSZIRCSASSTORYBOOK.COM He paetukutuku ngawari tenei ki te mahara ki nga tuhinga me nga korero mo te hitori o te hahi.

BIBLENEWSPROPHECY.NET Dit is 'n aanlyn radiowebwerf wat nuus en Bybelse onderwerpe dek.

Likannale tsa Video tsa YouTube le BitChute bakeng sa Lithero le Lipuisano

Bible News Prophecy hongere. **CCOG** preek video's.

CCOG Africa hongere. Melanetsa en **CCOG** ka lipuo tsa Afrika.

CCOG Animations hongere ki te whakaako i ngā āhuatanga **O ngā Whakapono Karaitiana.**

CCOG Sermones hongere het boodskappe in die Spaanse taal.

ContinuingCOG hongere. **Lithero** tsa video tsa **CCOG.**

Ko te whakaahua e whakaatu ana i raro ake nei etahi o nga pereki e toe ana (me etahi taapiri i muri mai) o te whare i Hiruharama i etahi wa e mohiotia ana ko te Cenacle, engari he pai ake te korero ko te Hahi A te Atua i runga i Te Maunga O Te Hauuru o Hiruharama (e kiiia nei Ko Mt. Ziona):

Daar word geglo dat dit die plek was van miskien die vroegste werklike Christelike kerkgebou. 'n Gebou waarin Jesus se 'evangelie van die Koninkryk van God' verkondig sou word. Dit was 'n gebou in Jerusalem wat onderrig gegee het bōhlōkō kehore moputso onsebe kelefu.

Le lebaka lena le rona re leboha Molimo re sa phetse, hobane ... lōna, barab'eso, le bile balateli ba liphutho tsa Molimo tse Juda e leng ho Kreste Jesu. (1 Bathesalonika 2:13-14)

Lo lwele ka tlhōnfalo tumelo e e abetsweng baitshepi gangwe fela. (Juda 3)

A re ho bona (Jesu): 'E ka khona ke bolelle metse e meng 'muso oa Molimo, hobane ke rometsoe hona.' (Luka 4:43)

Le mpe le batle mmuso wa Modimo, mme ntho tseo tsohle le tla di ekeletswa. Se tšabe, mohlatsōana, hobane ho khahliloe ke Nt'a lōna ho le fa 'muso. (Luka 12:31-32)

Mme Evangeli ona ga mmuso e tla boletwa lefatsheng lohle, e ke bopaki ho ditjhaba tsohle; (Mathewu 24:14)